Kaina 5 centai

SANDARA

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SANDAROS LAIKRAŠTIS

SANDARA
LITHUANIAN WEEKLY
Published by
Lithuanian National League of America
Consisting of 100 Branches, located in all principle Cities of the United States.
SANDARA
3331 So. Halsted St., Chicago
Tel. Boulevard 0406

METAI XV 3331 So. Halsted St., Chicago, Ill. Penktadienis, Lapkričio-Nov. 9 d. 1928 m. 373 Kensington Ave No. 39.

Šią Savaitę

Naujų pasaulių medžioklė. Kalifornijos observatorija įsisteigė naują milžiniško didumo teleskopą (žiuroną), kurio skersmastis yra 200 colių. Ligi šiol didžiausias pasauly žiuronas buvo Mount Wilson observatorijoj 100 colių, ir tas jau galėjo apmatyti 1,500,000,000 žvaigždžių. Tikima, kad su šiuo naujuoju atsidarys nauji nesuskaitomi pasauliai, nauji šimtai milijonų žvaigždžių anoj pusėj taip vadinamo Paukščių Kelio ir bus galima išspręsti dar daug problemų astronomijoj.

Cicilijos saloj išsiveržė didžiulis vulkanas Etna, kurs ilgesnį laiką buvo ramus; Penkios srovės lavos (ištirpusio skysto akmens) ritasi nuo kalno, degindamos visą augmeniją, gyventojai, kurių daug buvo apgyvenę to kalno paskardžius didelėj baimėj bėga, nesuspėdami bepasiimti savo turto. Prasiveržė 5 krateriai. Tik 1900 metais buvo panašus Etnos išsiveržimas, kur sunaikino Messinos miestą ir daug gyvybių žuvo.

Žemės drebėjimas Amerikoj. Pereitos savaitės gale Colombijoj įvyko gana smarkus žemės drebėjimas, kur visai sugriautas miestelis Tibirita ir apgriauta daug namų kituose miestuose; žuvo keliolika žmonių. Taip pat įvyko sukrėtimas J. V. valstybėse North Carolina, Virginia ir Tenessee.

Lenkų seimas susirinko. Pereitą trečiadienį sušauktas Lenkijos seimas biudžetui kitiems metams priimti. Nors naujo biudžeto metai Lenkijoj prasideda tik kitų metų balandžio 1 d., tačiau esą norima priimti jis ligi Kalėdų. — Lenkijos diktatoriai vis tik be seimo neapseina.

Levitacijos paslaptis išspręsta. Nesenai paskilbęs nepaprastas vieno anglo išradimas, kad geležis gali laikytis ore, ištirta. Tai yra tikrai tam tikras magnetizuotas plienas, turįs 35% kobalto. Kai vienas toks gabalas yra padėtas ant žemės, tai kitas gali buti ore tam tikrą laiką, kol magnetas iš antrojo gabalo ištraukiamas; tas išradimas negalėsiąs buti naudingas kokiems oro įrengimams, nes magneto veikimas labai mažėja nuo tolumo ir greit yra ištraukiamas.

Amerikos automobiliai. Apskaičiuota, kad Jungtinėse Valstybėse dabar yra 20,156,000 privačių automobilių, neskaitant įvairių motociklų. Net Anglijoj automobilių tėra tik 840,000, tai yra nepilnas milijonas. — Nepaprastas automobilių išsiplatinimas Amerikoj per vieną tik generacijos laikotarpį skaitomas pasekmė to, kad čia yra lygiau turtas padalintas (?) kaip kitose šalyse.

Rumunijoj gali virsti respublika. A. P. gauna iš Rumunijos, kad ten jau kalbama, jog "karaliui" 7 metų amžiaus Mykolui turbut nebeteks susilauk ti sosto. Su Bratiano pasitraukimu jo valdymas esąs baigtas.

Tarnaitės demokratina kunigaikščius. Rusijos caro giminaitis kunigaikštis Nikolai Romanov šiomis dienomis Vokietijoj vedė tarnaitę Ullą Mueller; jis buvo pirma vedęs rusų kunigaikštytę, bet ji mirė.

Mrs. Smith laukė varduvių. Gub. Al. Smith žmona turėjo kaip tik balsavimo dieną lapkr. 6 savo varduves ir pats Smith paskelbė norįs, kad balsuotojai padarytų jai malonumą, padarydami ją pirmąją lady Amerikoj. Kaip tik buvę jos varduvės, kada Smith buvo paskirtas New Yorko gubernatoriu.

HERBERT HOOVER JUNGTINIŲ VALSTIJŲ PREZIDENTAS.

Hooveris gavo 22,780,958 balsus ir 444 elektorius Smith gavo 16,318,837 balsus ir 87 elektorius.

Pereitą antradienį praėjo Amerikos prezidento rinkimai kuriuose pirmą kartą United States istorijoj dalyvavo nepaprastai didis nuošimtis balsuotojų; kaikuriuose vietose net visi 100%. Pradžioj Smith buvo paėmęs kaikuriuose didžiuosiuose miestuose daugumą, bet ant galo nepaprastai pradėjo kilti Hooverio balsai, taip kad net pačiame New Yorke, Smitho gubernijoj, Smithas gavo 2,052,641 balsą, o Hooveris 2,130,788 ir pasiėmė visus 45 eletorius.

Smith gavo tik 8 valstybių elektorius, kurių tarpe ir Massachusetts 18, gi viso 87 elektorius, o Hooveris paėmė 40 valstybių su 444 elektoriais.

Vice-prezidentu išrinktas Charles Curtis, taip pat republikonas.

Senatoriai, gubernatoriai ir atstovai į Reprezetativų Rumus.

Tą pačią dieną buvo renkami visose Jungtinėse valstybėse senatoriai į Senatą iš 33 valstijų, atstovai į Jungtinių Valstybių Atstovų Rumus ir iš visų valstijų ir gubernatoriai 34 valstijose. Be to mažesnieji oficialai 37 valstijose.

Didelės Riaušės Meksikoj Laike Toral Teismo.

MEXICO CITY. — Pranešama, kad beeinant teismui, kur svarstoma Obregono nužudytojo Toral ir jo patarėjos vienuolės Koncepcijos byla, įvyko stambių riaušių. Mat teismas leido pačiam užmušikui savo kalbą kalbėti per radio, na ir šiaip visą bylą padarė labai publišką didelę sensaciją. Užmušiko šalininkai sumanė ta proga pasinaudoti propagandai ir to atsiekė, nes į teismą ir aplink teismą susirinko minios, šaukdamos: mirtis teisėjams ir jury. Jury prigrąsinti mirtim, kad nedrįstų Toral teisti, keli jau atsisakė.

Danija Ruošiasi Karui Pabaltijoje.

COPENHAGA, Danija. — Ukininkų kabinetas atsišaukė į savo armiją ir laivyną apsvarstyti apsaugos sustiprinimo klausimą. Socialistinio kabineto laiku buvę pradėta nusiginklavimas, o dabartinis kabinetas, matydamas, kad greitoj ateityj Pabaltijos konfliktas iš naujo užsidegs (?), pareikalavęs, stipresnio apsiginklavimo. Karo ministeris pareikalavęs $6,384,000 armijai ir $3,358,000 laivynui. — Pastebėtina, kad visuomet reakcingesnės valdžios pirmu darbu apkrauna šalį armijos didinimo sunkenybėmis.

Italijos Senberniams Naujas Pavojus Laisvei.

ROMA, — Naujas finansų ministeris Masconi pakėlė finansinę pabaudą kavalieriams, kurie nenori ženytis, ir tuo budu tikisi sudaryti pajamų valstybės iždui ligi 100 milijonų lirų, kuri suma parodo, kad skaičius tokių geležinių kavalierių Italijoj yra dar gana stambus ir jie verčiau didžiausias pabaudas moka, kaip sutinka su Mussolini troškimu įvaryti italų skaičių į 60 milijonų.

Graži moteris nereikalinga dažų.

Niekuomet nesiginčyk su motere.

Trys dalys gražumo paeina nuo gamtos, septynios dalys nuo drabužių.

Radio Biznis Amerikoj Išaugo Į $600,000,000.

Pranešama, kad didžiausiu šios gadynės išradimų stebuklu laikyti radio nepaprastą išsiplatinimą. Per pastaruosius 10 metų radio biznio apyvarta jau pasiekė to, kad per vienus metus parduoda už 600 milijonų dolerių. Milžiniškas automobilių išsiplatinimas užėmė laiką apie 40 metų, o radio tai pasiekė per apie 10 metų.

Ispanijos Diktatorius Dar Vieną Portfelį Pasiėmė.

MADRID. — Pranešama, kad Primo de Rivera pasiėmė pats valdyti Ispanijos užsienių reikalų ministeriją. Įdomus psychologinis reiškinys, kad visi diktatoriai labai mėgsta pasiimti butinai tuos tris krėslus: tai ministerio pirmininko, krašto apsaugos ir užsienių; kitų tiek, kiek begali apžioti.

Prancuzijoj Del Vienuolynų Sugriuvo Poincarės Vyriausybė.

Spėjama, kad nauju premjeru bus paskirtas radikalas Eduard Herriot.

PARYŽIUS, Lapkr. 6 d. — Kada Amerika renkasi prezidentą ir kitus aukštuosius oficialus ir Nikaragua vos tik išsirinko, neatsiliko ir Prancuzija. Lapkričio 6 d. atsistatydino vadinamasis tautos vienybės kabinetas, kurį buvo sudaręs premjeras Raymond Poincare, skaitomas vienu žymiausiu šios gadynės politikų ir laimingai sutvarkęs per savo premjeravimo laiką Prancuzijos finansus, užsienių politiką ir vidaus netvarką. Krizis kilo del trijų priežaščių: valdžios sumanymas padidinti kariškas išlaidas, nemažinimas mokesnių ir svarbiausia pažadėjimas katalikų zokoninkams ir misijonieriams grąžinti kaikurius turtus ir leisti jiems steigti mokyklas. Tam pasipriešino radikalai, ir kabinetas sugriuvo. — Kalbama apie naują centro koaliciją su radikalu Herriot premjeru. Poincarė yra 63 metų amžiaus; jo premjeravimas padarė Prancuziją stiprią, bet nuolankią klerikalams ir zokoninkams.

HERBERT HOOVER

Naujai Išrinktas Suvienytų Valstijų Prezidentas.

Nicaragua Išrinko Liberalą Prezidentą.

Balsavimai praėjo ramiai, U. S. jurininkams prižiurint.

MANAGUA, Nicaragua. — Pagaliau ta mažutė Pietų Amerikos respublikėlė, ilgą laiką valdyta konservatorių ir jų prezidento Adolfo Diaz, po ilgų kovų, kuriose liberalai norėjo atgauti krašto teises ir nuversti Diazo diktaturą, dabar J. V. pajėgomis prižiurint ramiu keliu grįžo prie demokratinės tvarkos, išsirinkdama liberalą prezidentą gen. Jose Maria Moncada. Balsavimuose dalyvavo 90% visų balsuotojų. Tas faktas parodo, kad visose šalyse gyventojai yra interesuoti savo šalies valdžios forma, ir dar sykį yra įrodymų, kaip klysta ir nusideda prieš savo šalį tie "tautos vadai", kurie tvirtina, kad liaudis nėra interesuota ir nenori rinkimų...

Jungtinės Valstybės, kurios ligi šiol gavo daug pasmerkimų iš visų liberalinių šalių už kišimasi į Nikaraguos reikalus, dabar savo rolę bus pilnai pateisinusios, nes girdėti ir pačios Nikaraguos gyventojai, kaip liberalai taip ir konservatoriai esą dėkingi už taip bešališką pagalbą rinkimuose ir prašą, kad ir kituose rinkimuose padėtų. — Gal iš tiesų Amerika galėtų pasidaryti rinkimų mokytoja, ir tuo budu padėtų ir kitoms šalims greičiau nusivalyti visokių naktinių "tautos vadų."

SOVIETŲ MOTERYS GRĮŽTA PRIE VEDYBŲ ŽIĘDO.

MASKVA. — Pranešama, kad Sovietų Rusijos moterys vedamos grupės jaunų komunisčių, pasiilgusios vedybų ilgesnių, nei dabar Rusijoj yra 45 minučių, reikalauja teisių, kad ištekėjusi moteris galėtų jaustis teisėta žmona vyrui, kurį ji myli, todel kaip simbolį tokio pastovumo, įvedė paprotį "raudonai" dažytą žiedą, kurį vyras ir žmona dėvėti, kaip ženklą, kad yra apsivedę.

JEI KALNAS NEATEINA PAS MAHOMETĄ, TAI MAHOMETAS PATS GALI NUEITI PAS KALNĄ.

SAN FRANCISCO. — Pasirodo, kad tas turkiškas priežodis nebeišlaiko kritikos, o teisingas buvo Mahometas, reikalaudamas, kad kalnas pas jį ateitų. Mokslininkai dabar ištyrė, kad kalnas Mount Diablo jau eina... ir per 5,000,000 metų laikotarpį yra nuėjęs 20 mylių tolumo Pasific vandenyno link.

Prasidėjo Lietuvos Derybos su Lenkais Karaliaučiuj

KARALIAUČIUS, Vokietija. — Lapkričio 3 d. prasidėjo tarpe abiejų minėtų šalių atstovų derybos. Delegacijų pirmininkais yra iš Lietuvos pusės premjeras Augustinas Voldemaras, iš Lenkijos pusės Zaleskis. Lenkai norį, kad derybos truktų kuotrumpiausį laiką, o Voldemaras pareiškęs, kad jos turi tęstis daug ilgiau. Pradėta nuo susipažinimo su derybų medžiaga.

Meksikos Prezidento Obregono Užmušiko Byla.

Tikybinių fanatikų argumentas, tai užmušti savo idėjos priešus.

MEXICO CITY. — San Angel Mexikoj eina garsi byla, kur teisiamas Jose Leon de Torel, kuris pereitą vasarą nušovė naujai išrinktą prezidentą Obregoną. Teismas taip sujudino ne tik Mexiką, bet visą pasaulį, ypatingai Rymą, ir kitas katalikų viršenybes. Kaltintojas teisme pareiškė, kad jis pats ir visi teisėjai bei prisiekusieji jury gauna šimtus anonymiškų, laiškų grąsinančių nužudyme, jei tik bus Toral pasmerktas. Bet prokuroras pasakė "gyvenimas yra nuolatinė kova ir jokie grąsinimai negalės sumažinti teismo eigos."

Kaltinamųjų suole sėdi pats Toral ir viena vienuolė (zokoninkė) motina Konscepcija. Toral teisme šitaip pasipasakojo, kodel jis užmušęs Obregoną: "...aš įsitikinau, kad prezidentas Calles, generolas Obregon ir Meksikos skizmatų katalikų patriarchas Perez, turi mirti, idant butų apsaugota katalikų bažnyčia. — Kadangi pastangos juos užmušti vis nepasisekdavo, aš supratau, kad delto, nepasiseka, kadangi agentai bijosi prapuldyti savo gyvybę, ir kad tik tuomet pasieks, kuomet kas užmuš Obregoną bus ir pats pasiryžęs už jį mirtį. Tuomet man atėjo vizija (apsireiškimas), kad aš esu išrinktas buti mirties agentu. Aš tą viziją laikiau širdyje uždaręs, bijodamas nepasisekimo, jei aš esu išrinktas.

Kuomet žaibas nutrenkė Meksikos aviatorių Carranza, aš sušukau: "Kodel Viešpats nenubaudžia Obregoną, Calles ir Perez..." Ir motina Koncepcija pritarė: "Taip, kodel... Kol jie bus gyvi, tol nebus Meksikoj ramybės." Tai buvo vienas iš šimtų panašių išsireiškimų, kuriuos aš kasdien girdėjau socialiuose pasikalbėjimuose, ir tas nesvyruojančiai padarė įtakos į mano protą. Aš jaučiau dabar, kad atėjo laikas užmušti Obregoną ir aš buvau išrinktas mirties agentu."

Vokietija Panaikino Mirties Bausmę.

Kriminalistai bus sterilizuojami.

BERLYNAS. — Vokietijos reichtagas (parlamentas) priėmė naują baudžiamąjį kodeksą, kuriame yra išmetama mirties bausmė. Pasiulymas sterilizuoti kriminalistus perduotas komisijai.

NAUJAS LIETUVOS MINISTERIS ĮTEIKĖ KREDENCIALUS PREZ. COOLIDGE.

Prižada darbuotis palaikymui ir tolesniam išauginimui dabar egzistuojančių gerų santykių tarp tų šalių.

Naujas Lietuvos Ministeris, Bronius K. Balutis, įteikė savo kredencialus Prezidentui Coolidge lapkričio 2 d., kaip buvo pranešta Department of State tą dieną.

Lietuvos Ministerio ištisa kalba seka:

"Ponas Prezidente: Aš turiu garbę įteikti Jusų Ekscelencijai, kartu su atšaukimu mano pirmtakuno, p. K. Bizausko, kredencialus, kuriais Lietuvos Respublikos Prezidentas įgaliojo mane Nepaprastu Pasiuntiniu ir Įgaliotu Ministeriu į Suvienytas Valstijas.

"Yra tiesiog negalima man dabar išdėstyti visus darodymus tikros simpatijos ir gausios bičiulytės parodytos Amerikos Suvienytų Valstijų žmonių mano šalies žmonėms, ir pirm po to kaip mes atgavome nepriklausomybę.

Taipgi aš neįstengiu tinkamai išreikšti tą aukštą pagarbą, gilų dėkingumą ir tikrą draugiškumą, kurį Lietuvos žmonės jaučia del šios garsios šalies ir jos žmonių.

DAUG LIETUVIŲ YRA TAPĘ AMERIKONAIS.

"Tas faktas, kad beveik ketvirta dalis visos Lietuvių rasės yra radus Amerikoj prieglaudą, svetingumą į laimingus namus (happy homes), yra gal but be palyginimo. Ir jie nėra nedėkingi. Tapę dorais, ištikimais ir darbščiais piliečiais, jie yra prisidėję, nors mažai, prie stebuklingo išsivystymo ir gerbuvio jų naujos šalies. Tuo pačiu laiku, kurie jungia juos su jų draugais, giminėms ir šeimoms jų gimtinėj šalyj, yra daug prisidėję prie išauklėjimo simpatijos ir draugiškumo tarp tų šalių.

"Kad tobulinti ir stiprinti šiuos draugiškus jausmus savitarpinės pagarbos, simpatijos ir draugiškumo tarp musų dviejų šalių yra darbas pavestas mano valdžios. Aš priėmiau šią misiją su giliu susijudinimu, Ponas Prezidente, nes, leiskit man paminėti čionai, tą faktą, kad beveik 25 metai atgal aš turėjau progą rasti čionai sau prieglaudą, pasidžiaugti giliu svetingumu ir susipažinti su šios šalies įstaigomis, ir pažinti ir giliai įvertinti tas kvalifikacijas Amerikos žmonių, kurios pakėlė juos pirmon vieton tarp pasaulio garsių šalių.

"Kreipdamas atydą į visa tai, aš esu tvirtai ir karštai pasiryžęs pašvęsti visą savo energiją, kartu su širdingu entuziazmo, kad padarius tuos ryšius dabar egzistuojančius tarp tų dviejų šalių dar artimesniais ir širdingesniais. Šiame pasiryžime aš drįstu tikėtis Jusų Ekscelencijos ir Suvienytų Valstijų Valdžios malonios paramos ir brangios kooperacijos.

"Meldžiu priimti, Jusų Ekscelencija, širdingus pasveikinimus Lietuvos Respublikos Prezidento ir širdingiausius pageidavimus gerovės Jusų garsiai šaliai i taipgi Jusų ypatiškai laimei, prie kurių meldžių pavelyti man ypatiškai prisidėti."

PREZIDENTAS ATSAKĖ SEKANČIAI:

"Ponas Ministeri: Man yra malonu priimti iš Jusų rankų kredencialus įgaliojančius Jus kaipo Lietuvos Respublikos Nepaprastą Pasiuntinį ir Įgaliotą Ministerį Amerikos Suvienytoms Valstijoms. Aš priimu, taipgi, iš Jusų rankų atšaukimą Jusų pirmtakuno, p. Kazio Bizausko, kurio laikinas gyvenimas tarp musų yra maloniai prisiminamas.

PREZIDENTAS IŠREIŠKIA AMERIKOS DRAUGIŠKUMĄ.

"Aš giliai įvertinu tuos draugiškus jausmus Amerikai, kuriuos Jųs išreiškiat Lietuvos žmonių vardu, ir man nebėra reikalo tikrinti, kad męs esame sakę su draugiška simpatija Jusų šalies progresą, padarytą per tuos kelis metus po to kaip Lietuva atgavo nepriklausomybę.

"Dėlei Jusų ankstyvesnio gyvenimo Suvienytose Valstijose, Jųs esate gerai kvalifikuotas perstatyti Jusų Valdžiai tą jausmą tvirto draugiškumo valdžios ir žmonių Suvienytų Valstijų Lietuvai, išvystyti gilesnį susipažinimą ir supratimą Jusų šalies, su kuria męs esame susipažinę didžiausia dalimi per tukstančius ištikimų lietuvių kilmės, kurie savo darbštumu ir teisingumu yra žymiai prisidėję prie šios respublikos išsivystymo.

"Jusų pastangose padarytį artimesniais ir širdingesniais draugiškumo ryšius, kurie laimingai egzistuoja tarp musų dviejų šalių, Jųs galite buti tikras, kad Jųs visuomet turėsite mano ir visų kitų valdininkų šios valdžios rupestingą kooperaciją.

"Prašau perduoti, Jo Ekscelencijai, Lietuvos Respublikos Prezidentui, mano gilią padėką už pasveikinimus ir gerus linkėjimus. Aš taipgi prašau, perduotumėt jam mano širdingus linkėjimus jo ypatiškai gerovei ir laimei ir gerbuviui Lietuvos žmonių."

Radio Televizija Greit Bus pradėta Naudoti.

WASHINGTON, D. C. — Pranešama, kad bandymai su gyvų paveikslų perdavimu per radio su pagalba photo-electric celių jau duoda visai patenkinamus vaisius ir bus galima pradėti neužilgo daryti aparatas viešam naudojimui. Televizijos paveikslai, kur per radio yra perduodamas ir balsas ir pats žmogaus ar grupės žmonių paveikslas, išeina jau taip aiškiai, kad žiurint į aparatą atrodo, lyg už lango stovėtų ir kalbėtų gyvas žmogus.

Kai žmogus ar grupė prisiartina prie to pat lango, tai yra aiškiausiai matomi visi jo veido bruožai, bet kai kiek pasitraukia, tai darosi neaiškus. Šito išradimo senai jau laukia visas pasaulis, kada bus galima per radio kalbėtis ir matytis artimiesiems, kad ir daug šimtų mylių atstu gyvenant.

A.L.T. Sandaros Reikalai

Sandaros 1-mo Apskričio Suvažiavimas.

Lapkričio 4 d. sandariečių kambary, So. Bostone įvyko Sandaros 1-mo apskričio suvažiavimas. Delegatų buvo tik nuo 3-jų kuopų: 7 ir 78 kp. So. Bostono ir 24 kp. Montello.

Nors suvažiavimas delegatais buvo neskaitlingas, bet buvo gyvas.

Apskričio pirm. p. S. Jokubauskui atidarius suvažiavimą, vedėju išrinktas p. J. Palaima, rašt. J. Lekys ir rezoliucijų komisija A. Vaitkus ir K. J. Paulauskas.

Iš valdybos raportų pasirodė, kad Apskritys finansiškai gerai stovi, ką greitu laiku ir Centrui nutarė suteikti stambią finansinę auką.

Apkalbėjus organizacijos ir abelnai lietuvių politikos klausimus, padaryta daug svarbių sumanymų ir pasiryžta veikti energingai. Padarytus nutarimus gyveniman vykdyti, išrink ta apskričio valdyba sekančiai: pirm. S. Jokubauskas; vice-pirm. J. Palaima; raštininku J. Lekys; ižd. J. Tribulauskas. Valdyba iš veiklių narių ir aišku, kad ji labai daug nuveiks.

Tarp padarytų tarimų, suvažiavimas sveikina Chicagos Sandariečius, įsteigusius organizacijos Centrą Chicagoje, ir pasižada energingai veikti ir chicagiečiams padeti kiekviename žingsnyje.

Suvažiavimo pertraukoje sandarietės surengė delegatams šaunius pietus.

—Buvęs.

Tėmykite į dovanas!

Kurie užsirays "Sandarą" metams prisiųsdami $2.00, tas gaus gražią dovaną, baksą laiškams rašyti popieriaus su konvertais. Turim dvejetą spalvų: sviesiai melsvų ir sviesiai rausvų. Pažymėkite kurios spalvos norite. Laiškai labai gražus, kaip tik kalėdinius pasveikinimus siuntinėti. Dovanas duosim iki Naujų Metų, 1929. "Sandara" į Lietuvą $3.00; Amerikoje $2.00. Siųskite pinigus registruotame laiške arba money orderiu.

A. S. KULBIS,
1546 E. 33rd Street
Cleveland, Ohio.

M. Zoščenko.

Aluntiškis Dėkavoja už Brangią Dovaną "Sandarą".

Laiškas iš Lietuvos
Aluntos Miestelio.
Gavo J. V. Kiausas.

Mielas broliuk ir broliene:—

Pirmiausia mes visi sveikinam tamstas ir linkėjame sveikatos ir laimės. Mes esame sveiki ir linksmi to linkime ir del tamstų.

Su dideliu mes džiaugsmu, pranešame, mieli musų džiaugsmingą naujieną, vieną tai laiškelį gavome 17 dieną rugs. ir laikraštį "SANDARĄ" ir radome jusų broliuk straipsnį apie Pittsburgho aprašymą Sandaroje. Labai tas nudžiugino mus, taipgi ir musų kaimynai sužinoję tuojaus subėgo ir prašo pasiskaityti naujienas, kas gero esą Amerikoje, tai pirmas laikraštis "Sandara" Amerikos svečias aplanko Aluntą, tai labai visi vienu žodeliu tariame ačiu mielam broliukui už šią brangią dovaną.

(Toliaus seka visokių vargų aprašymas).

Aluntos Miestelio gatvės nekurios buvo užsilikę nebrukuotos dabar baigia brukavoti ir jau dabar bus visas miestelis ir visos gatvės turės išbrukavotas. Daugiau nieko naujo.

Sudiev su pagarba
Jusų brolis
Juozas Kiausas.

Aluntos Miest. Utėnos apsk.
Rugsėjo 28 dieną 1928 m.

Prenumeruok "Sandarą" Giminėms Lietuvon.

Aplaikęs Sandaros Dovaną tuojaus pasiunčiu sykiu su kuponais $4.00; malonėsit siuntinėt laikraštį "Sandarą" paženklintu ant kupono antrašu Lietuvon tėvynėn, kurie didžiai troksta Amerikos laikraščių, o ypač "Sandaros", kuri nušviečia teisingai aprašydama politišką ir demokratišką gyvenimą Amerikos ir Lietuvos.

Žinote, kaip Lietuvos kaimiečiai troksta išgirsti apie savo gimines bei sunus dukreles, kurie randasi Jungtinėse Valstijose, o jiems malonu bus paėmus Amerikos laikraštį sužinoti apie musų Amerikos Lietuvių judėjimą ir gyvavimą, kurį pilnai laikraštis nušviečia.

Taigi patariu ir kitiems pavyzdį prenumeruokit po keletą prenumeratų užrašykit giminėms bei draugams, kurie per ištisus metus aplaikę laikraštį paminės ir džiaugsis šia brangia dovana.

Su gilia pagarba,
J. V. Kiausas.

Bostoniečių Domei.

Gerb. nariai ir skaitytojai, kurie dar nėsate padavę savo antrašus, tai prašau tai padaryti tuojaus, kad galėtumėte "Sandarą" gauti savo namuose.

Matas Biekša.

Mokslas Artina Pasaulio Vienybę ir Amžiną Taiką.

Chicagos Universiteto prof. E. A. Burtt vienoj lekcijoj "Empiriniai mokslo metodai" pareiškė: "Duodamas musų mintims progos pažinti gamtos universalinius įstatymus, mokslas vis labiau nustato kryptį, atsisakančių nuo asmeniškumo pasiaukaujančių ir bendrai einančią prie vieni kitiems pagelbėjimo, kas taip reikalinga demokratijoje.

Kol žmonija manė, kad pasaulis yra valdomas įvairių kaprizų ir buvo remiamasi fatalizmu, tol nebuvo galimas ir žmonijos bendradarbiavimas. Žmonės susitveria sau valstybes ir draugystes formas atatinkamas savo protiniams įsitikinimams. Moderniškas žmogus patyrė, kad yra galima pasiekti aukščiausios laisvės, kuri yra pačiame universume įstatymuose, kuriuos žmogus gali patirti ir kontroliuoti.

Dauguma mokslininkų jau išsivystė į trečią žmonijos progreso laipsnį. Pirmas buvo fundamentalizmas, arba aklas priėmimas esamų idėjų; antras nepastovumo, arba revoliucingumo ir reikalavimo asmenybei laisvės; treičas yra tas, į kurį pradedame įžengti prėjus revoliučiniam upui ir pradėjus ieškoti bendradarbiavimo su kitais del bendrų tikslų. Jos tikras mokslininkas negali buti aprubežiuotas vietos reikalais, nes dabar jis žino, kad bendrieji įstatymai yra lygus visiems visose pasaulio dalyse. Delto mokslas turi didę humanizmo ir moralės vertę. Mokslas yra disciplina pasaulio vienybei atsiekti.

Mokslas nėsąs priešingas krikščionybei. Priešingai, kuomet krikščionybė prie žydų ir grekų filosofijos pridėjo, kad Dievybė reiškia moralę tobulybę ir meilę, tai mokslas įnešė į ją dar vieną elementą, kad žmogaus protas yra tinkamas kontroliuoti gamtą.

Liaudies Kolegija

KRITIKOS REIKŠMĖ VIEŠAJAME GYVENIME.

DIDŽIŲJŲ KRITIKŲ ROLĖ VALSTYBĖJE, MOKSLE IR PRIVAČIAME GYVENIME.

Pas mus lietuvius yra gana plačiai kalbama, kad kritika arba negerų bei klaidingų dalykėlių kėlimas viešumon nėra naudingas darbas. Toj vietoj yra siuloma ne tik kelti viešunon geruosius darbus, ir prysaky stovinčius asmenis verčiau pagirti, kaip papeikti.

Praktiška nauda esanti tame, kad papeiktas ar sukritikuotas asmuo tik įgaunąs pyktį, bet nepasitaisąs, o pagyrus stengiasis taip toliau elgtis, kad nebutų jam kas užmesti.

Kritika ar gyrimas yra, žinoma, spaudos dalykas. Spaudos uždavinys yra buti objekyvei kaip gyrime, taip kritikoj. Kaip gyrimas, jei jis yra nepamatuotas, gali tik pagalinti giriamąjį, taip kritika, jei be įrodomų faktų, gali tik suerzinti.

Bet mes kalbėsime apie paremtą gyrimą ir kritiką. Šiuo karpu apie kritiką.

Didysis filosofas Kantas dar prieš 100 metų, gyvendamas Vokietijos kaizerių absoliutizmo gadynėje, drąsiai išsireiškė, kad: "Laisvos nuomonės išsireiškime ir kritikoje yra pilna priemonė apsisaugoti nuo valdžios galios panaudojimo negeriems tikslams. — "Plunksnos laisvė yra vienintėlis palaidumas liaudies teisėms apsaugoti."

Tautų istorijoj yra buvę didžių kritikų, kurie ne tik savo šalyje, bet ir plačiame pasaulyje yra garsus savo darbais. Tokių ryškiausi Jonas Ruskin, pliekęs piktą ir skelbęs gerą, tiesą ir grožį. Carlyle, kurs aštriai ir skaudžiai pliekdamas žmonių draugijos klaidas, labai daug prisidėjo pakėlimui konstruktyvės kurybos žmonijos gyvenime.

Bet vienas didžiausių toj srity titanų yra **George Bernard Shaw,** kuriam pereitą liepos mėnesį sukako 70 metų amžiaus. Jis ne tik Anglijoj, bet ir visame pasauly žinomas, kaip priešgina, arba kritikas iš nusistatymo. Jis žinomas kai po aiškus radikalas, einantis prieš draugijų camąją tvarką, prieš valstybės esamąją tvarką, prieš mėsos valgymą žodžiu prieš visą ką.

Bet Bern. Shaw del to nenustojo savo reikšmės. Priešingai, šiandien pasaulyje nėra ki to tokio žmogaus, kurį taip labai mylėtų arba taip nuoširdžiai nekęstų kaip jį. — Bet Shaw turi tuos dvasios elementus, kurie daro ryškią jo asmenybę. Žmonės arba myli jį arba nekenčia. Jis niekuomet nėra daręs nusileidimo savo sąžinei nei įsitikinimams, ir nėra daręs kompromisų, kur liečia tiesą ar klaidą.

Shaw yra griežtas prieš esamąją oficialę bažnyčią, prieš karus ir slaptą diplomatiją, prieš esamąjį jaunuomenės auklėjimą ir taip vadinamąją mieščioniškąją etiką arba dorovės paprocius. Jis aiškiai pasakė, kad karo klausime turi teisę tarti savo nuomonę ne tie seniai, kurie karus sukelia ir veda, bet tie jaunuoliai, kurie tuose karuose kaujasi ir žusta. Didžiajam karui prasidėjus jis savo vyriausybei pasakė, kaip turi buti karas sustabdytas: "'Įžiebkite šviesą ir karo nebus" Tai reiškė: "Jus Didžiosios Britanijos diplomatai parodykite žmonėms savo slaptas sutartis su Europos valstybėmis. Jus pasakykite liaudžiai savo slaptus santykius ir susitarimus su Europa. Įžiebkite šviesą, lai ji nušviečia slaptą diplomatiją."

Nors tada jo balso Anglija neklausė, bet jis buvo reikšmingas taiką darant. Kokią Shaw reikšmė yra Anglijoj gana to, kad jo 70 metų sukaktuvių dieną valdžia bijojo ir neleido jam pasakyti prakalbos per radio.. Anglija, kurios politinė išmintis yra tuo pa garsėujsi, kad ten kritika ne tik nedraudžiama, bet pripažįstama butina, tačiau šį kartą pabijojo vieno žmogaus prakalbos. Ji žinojo, ką ji daro. Shaw yra figura, kurios tokia galinga Anglija bijo. — Kuomet Anglijoj laisvai leidžiama kalbėti minioms ties paties karaliaus Jurgio V langais ir kei kti karalių kiek kam patinka, tam vienam žmogui net jo jubilėjaus dieną ji neišdrįso duoti balso.

Tačiau ne del to Anglų vyriausybė rado reikalinga sulau žyti savo tradicijas kad ji varžytų laisvą kritiką, bet del to, kad ji matė, jog to žmogaus kritika gali pačius jos pamatus išjudinti, delto, kad G. B. Shaw įtaka į musų dienų civilizaciją yra milžiniška, del to, kad Shaw yra pasakęs apie pačią Angliją ir abelnai apie žmogaus naturą tokių dalykų, ko daugelis net tikėti pradžioje nedrįso.

Šiaip pačioj Anglijoj ir visame civilizuotame pasauly vyrauja nuomonė, kad progresui ir pažangai žmonijos draugystėj ir valstybėj didžiausios vertybės turi gerai kvalifikuotas radikalizmas, aiški kritika. Opozicija dažniausia išsaukia kurybinę pajėgą.

Mes esame reikalingi balso žmonių draugystėje, kurs neužminga sykiu su minia, kurs mato kiaurai per musų siaurus papročius ir prietarus ir kurs veria per visą musų neva nustatytą pastoviąją civilizacijos liuną. Kurs gali žiurėti į mus, ir žiurėdamas mus kiaurai per matyti, kurs turi drąsos pasakyti teiybę apie mus pačius. Tokios rušies individualai yra butina sąlyga tikram progresui.

Bile šalis, kuri negali pakelti kritikos, kuri yra reikalinga kritikos, atsiduria revoliucijos sukuryje. Jokia šalis dar nebuvo taip aukštai pakilus, kad nebebutų reikalinga kritikos. Jei ji negali klausytis apie save tiesos ir neileidžia pasakoma, jai truksta, reiškia ji turi savyje pavojingus ligo gemalus, kurie veda prie stam bių atslugumų. — Visur, kur tik buvo slėgiamos žmogaus pa matinės laisvės tiesos, ankščiau ar vėliau teko už tai skaudžiai apsimokėti. Tam turime daugybes pavyzdžių iš pačių vėliausių dienų istorijos.

Ta tiesa tinka kaip valstybių gyvenime, taip atskiruose drau gijinio, visuomeninio gyvenimo santykiuose. — Nebus progreso ten, kur nėra kritikos senų, atgyventų formų, kur nėra pasmerkimo kenksmingiems apsireiškimams ir kur vietoj to nėra ieškoma naujų naujų kelių.

Žmonijos progreso tikyba turi tris dievybes: geras, tiesa ir grožė, aukurą: laisvas tyrimas, bažnyčią: laisva dvasia, ir siekį: padaryti gyvenimą, kad vis labiau verta butų gyventi. To viso akstinai yra: laisva kritika atgyvento ir kenksmingo bei skelbimas nau jų tiesų išsivystymo procėse.

BROLIŲ KRUGELIŲ

Seniausia
MINKŠTŲ GĖRIMŲ
IŠDIRBYSTĖ

Visoj Connectituc valstijoj. Pristatom visokius gėrimus kur tik kas reikalauja, kaip tai: baliams, vestuvėms, krikštynoms ir tt. Reikale kreipkitės pas

BROOKLYN BOTTLING CO.
47 Drayer ave. Waterbury, Conn.
Telephone 1418
(1-29)

Spausdiname Visokius
Spaudos Darbus.

PAIEŠKOJIMAI.

MITKEVIČIUS, Edvardas, į Ameriką išvykęs prieš didįjį karą ir gyvenęs Hudson, New York ir kitose New Yorko valstijos miestuose. Savo žmonai rašęs į Mintują, bet jai Lietuvon atvykus susirašinėjimas nutrukęs ir dabar jį iš savo vyro jokių žinių negaunanti.

ANDRUŠKEVIČIUS, Vincas, iš Žiegždžių k., Pažaislio valšč., Kauno apskr., Amerikon išvykęs 1911 m. ir gyvenęs Bayonne, New Jersey ir Tower City, Pennsylvania; po didžiojo karo jokių žinių iš jo giminės neturi.

MIKULIS, Zigmuntas — Leonas, Amerikon išvykęs 1908 metais, ir gyvenęs Pennsylvanijos valstybėje. Tėvai jokių žinių apie jį neturi ir yra labai susirupinę jo likimu.

RAČIAI, Antanas ir Anelė, Amerikon išvykę iš Budviečių kaimo, Keturvalakių valšč. Vilkaviškio apskr., tuoj po Rusų — Japonų karo, gyvenę kur tai apie Baltimore arba pačiam Baltimorės mieste. Žinios apie juos labai prašomos.

ANDRULIS, Pranas, Amerikon išvykęs 1914 metais, ir gyvenęs Everetville, W. Virginia. Jau du metai kaip žmona jokių žinių apie jį neturi.

STROGA Juozapas, Amerikon išvykęs prieš didįjį karą ir gyvenęs Pittsburghe, Pennsylvania; karo metu buvęs paimtas kariuomenėn ir po karo jokių žinių iš jo giminės nėsa gavę; ieškomasai yra kilęs iš Šapių kaimo, Traupės valšč., Ukmergės apskr.

KALAŠAUSKAI, Juozas ir Motiejus, Amerikon išvykę pirm apie 30 metų. Giminės žinių iš jų neturi.

KAMINSKAS Jurgis, Amerikon išvykęs prieš karą ir gyvenęs, o gal ir tebegyvena, Buffalo ar kur nors toj apylinkėje. Giminės apie jį žinių neturi.

ŽOLTUKYNAS, (Zloty), Juozas, Amerikon atvykęs prieš karą ir gyvenęs ilgesnį laiką Providence, Rhode Island; buk tarnavęs kariuomenėje ir iš ten nebegryžęs. Giminės yra susirupinę.

BRANČIUKAS Robertas, ilgą laiką gyvenęs Bridgeport, Connecticut. Dabartinė jo gyvenimo vieta nėra žinoma.

VASKEVIČIAI, Juozas, Vincas, Ona ir Juzė, kilę iš Vištyčio, Vilkaviškio apskr., gyvenę kur tai New Yorke ar jo priemiesčiuose.

VILEIKA, Aleksandras, iš Šveničonių apskr., Aduliškių valšč., Sinkonių kaimo, Amerikon išvykęs prieš karą, vaikai apie jį jokių žinių neturi.

KARPAVIČIUS Ignas, Amerikon išvykęs prieš didįjį karą ir gyvenęs Worcestery; nuo 1923 metų žmona jokių žinių nebegaunanti.

KUKAUSKAS Petras, iš Garliaučisnos kaimo, Gelvonių valšč., Ukmergės apskr. Amerikon išvykęs prieš didįjį karą ir gyvenęs Philadelphia, Pennsylvania, o dabar giminės jokių žinių apie jį neturi.

LUCKIAI, Pijus ir Antanas, Amerikon išvykę prieš didįjį karą ir gyvenę pirmasis South Bostone, o antrasis Chicagoje. Dabar jų antrašai giminėms nėra žinomi. Brolis gyvenantis Argentinoje labai norėtų susirašinėti.

DRYŽAS, Juozas, iš Rindziunų kaimo, Šiaulių apskr., gimęs 1888 metais, Amerikon išvykęs prieš didįjį karą ir gyvenęs Tacoma, Washington; nuo 1926 metų, jokių žinių apie ieškomąjį giminėms neteko gauti.

SEDLEVIČIAI, Petras, Juozas ir Verionika, gyvenę Nashua, New Hampshire, o gal ir tebegyvena, bet Lietuvoj gyvenantiems jų giminėms nuo 1925 metų jokių žinių nepavykę gauti.

ZAVETSKAS, Pranas, Amerikon išvykęs prieš didįjį karą ir ilgesnį laiką gyvenęs Brooklyn, New York; ieškomasai buk tarnavęs J. V. Kariuomenėje, ir dalyvavęs pasauliniame kare; po karo iš jo giminės nieko nėra girdėję.

MARČIUKAITIS Juozas, gyveno Fitchburg Mass. nuo 1926 metų žinių apie jį giminės neturi.

KARALIUNAI, Matas ir Jonas, gyveno, o gal ir tebegyvena, kur tai apie Wilkes Barre, Pennsylvania. Jie reikalingi sąryšy su brolio Martino palikimais, kurie dar tebėra atatinkamoje J. A. V. įstaigoje.

PALTANAVIČIUS Antanas, iš Lietuvos išvykęs 1912 metais pabaigoje, ilgą laiką gyvenęs ir gal dar tebegyvena Newarke.

RIMAITIS Antanas, tarnavęs J. A. V. kariuomenėje ir dažnai tėvams rašinėjęs, bet dabar jau treti metai kaip iš jo tėvai nieko negauna.

ČAPAS Juozas, gyvenęs gana ilgą laiką Chicagoje ir užėjus pasauliniui karui, įstojęs J .A. V. kariuomenėn. Ar jis gryžęs iš kariuomenės ar ne Lietuvoje gyvenantiems giminėms nėra žinoma.

USAS Jonas, Amerikon atvykęs prieš karą ir gana ilgą laiką gyvenęs Chicagoje; kur jis dabar yra Lietuvoje gyvenanti giminės žinių neturi.

Ieškomieji arba apie juos ką nors žinantieji maloniai prašomi atsilieptі šiuo adresu:
LITHUANIAN CONSULATE
15 Park Row,
New York, New York.

JOHN BUTKUS
EXPERTAS LIETUVIS
KURPIUS.
10500 Michigan Ave., Rear
Chicago, Ill.

Bus. Phone Boul. 0406 Res. Phone Boul. 0527
S. A. ZOLP
Carpenter and
GENERAL CONTRACTOR
Business 3331 South Halsted Street
Residence 843 West 33rd Street

HUDSON MOTOR CAR CO. DETROIT MICH. U.S.A.
CALUMET MOTOR CO.
ESSEX MOTORS DETROIT U.S.A.
10940 Michigan Ave., Chicago, Ill.
Pullman 7300

APTIEKA!
Noriu Supažindinti Lietuvius Su Žemiau Parodytoms Prekėms, Jų Vertę Patirsite Vartodami.
Mes Garantuojame Jų Gerumą!
JATUL'S TREJANKOS, pakelis .. .. 50 c.
(Lietuviškai: Trejos Devynerios)
VALERIJONO LAŠAI, bonkelė .. .. 35c.
EDAK ..... 50 c.
(Vaistas Gydo Galvos Skaudėjimą)
Lietuviški Cigarai Lietuvių išdirbystė ir savastis
STOUGHTON SMOKERS už baksą 50 cigarų $4.00
" " už baksą 5 cigarai 50c
Importuotas iš Lietuvos Muilas
RADIOZA Muilas dėžutė .... 50 c.
LELIJOS PIENO Muilas $1.00
Mums reikalingi agentai, atsišaukite,—turėsite gerą uždarbį!
Reikalaukite Musų Prekių. Persiuntimą Apmokam. Adresuokite:
P. A. JATUL, (JATULIS)
Vaistininkas
813 Washington St. Stoughton, Mass.

Tune in Any Nite!
BASEBALL SCORES
BROADCASTED NIGHTLY by the NOBLE CIGARMAN
THRU STATIONS
WBZ WBZA WJAR WICC WCSH
NOBLE DIAMONDS
HAVANA FILLER
4 FOR A QUARTER

SUSIVIENIJIMAS LIETUVIŲ AMERIKOJE
DIDŽIAUSIA LIETUVIŲ APDRAUDOS IR PAŠALPOS ORGANIZACIJA SUVIENYTOSE VALSTIJOSE
Kurios Turtas virš $1,000,000; narių 20,000
NUO SUSIORGANIZAVIMO IKI ŠIAM LAIKUI IŠMOKĖTA $400,000.00 POMIRTINIŲ, PAŠALPŲ IŠMOKĖTA $500,000.00
SLA. kuopos randasi visuose didesniuose miestuose. Nariai priimami nuo 18 iki 50 m. amžiaus. Visnariai gauna laikraštį "Tėvynę" dovanai ir taipgi gauna SLA. išleistas knygas už pusę kainos.
Pomirtiniai skyriai — $150, 300, 600, ir 1000.
Pašalpos Skyriai — $6,00, $9,00 ir 12.00 į savaitę
Del platesnių informacijų kreipkitės šiuo adresu:
LITHUANIAN ALLIANCE OF AMERICA
307 W. 30-TH STREET, NEW YORK, N. Y.

KORESPONDENCIJOS

Lawrence, Mass.

Nusižudė jaunas talentingas lietuvis. Kas kaltas: ar jis, ar tėvai?

Spalių 17 d. išėjo iš namų Jurgis Kibildis, 24 metų amžiaus, ir jau daugiau negrįžo. Spalio 18 dieną tėvai rado raščiuką:

"Aš pats buvau didžiausias priešas savęs; Mėginau, bet nieko nepasiekiau. Sudiev, mama, Sudiev, Olga, Sudiev, Antose, Sudiev, Alphonse, Sudiev, tėve. Sudiev, visi Pacifiko Audinės raštinės darbininkai. Prašau atleidimo."

Minimas Jurgis Kibildis, sunus Kasto ir Juzės Kibildžių, 25 Clarke St., Lawrence, Mass. už savaitės laiko nuo apleidimo namų atrastas Bostone Charles upėje. Tėvai ne biednai gyvena, turi savus namus, jau šiek tiek apsišvietę ir savo šeimyną rodos gražiai išauklėję. Jurgis nuo mažų dienų buvo palinkęs į muziką ir labai gražiai griežė smuiką. Jis daug kartų pasirodydavo tarp lietuvių, ypač Sandaros 12 kuopos parengimuose, koncertuose, ka da Sandaros nariai daugiau dirbo, nesnaudė ir darbavos tarp savo tautiečių. Buvo tas apie 3 — 4 metai atgal. Apart muzikos Jurgis dar pabaigė Northeastern universitetą elektros inžinieriaus skyrių, bet kokių tai aplinkybių dėlei jis prie elektros inžinierystės darbo negavo ir paskutiniu laiku dirbo Pacific Audinės vyriausiame ofise. Kiek iš kalbų girdėti, kad tėvai išmėtinėję jam, kad jis "negabus", kad negaunąs vietos prie elektros, savo įgyto amato. Paskui dar kalbama, kad Jurgis norėjęs radio turėti namuose, bet tėvai neleidę. Jurgis jau iš pat jaunystės buvo ramus, tykus, nesidaužė po gatves ir pakampius, kaip kiti musų jaunuoliai tai daro; jis mylėjo muziką, gražius vakarus, susiėjimus, koncertus, vaidinimus. Kaip jau ankščiau sakiau, kad kaip Sandaros kuopa veikė, tai ir jis turėjo vietą nors retkarčiais laiką praleisti. Ypač jis mėgo Sandaros parengimuose dalyvauti, užtai, kad jo tėvas Kostas Kibildis keliolika metų atgal Sandaros 12 kuopoje prigulėjo ir kiek galint pagelbėdavo dribti vietos tautišką ir kulturišką darbą. Bet koki 5 — 6 metai išstojo iš kuopos ir dargi nesistengė savo sunaus Jurgio pritraukti prie kuopos, kad jis galėtų gražiuose susiėjimuose dalyvauti, dirbti. Kad jau žudosi musų jaunuoliai Lietuvoje, tai jau kalbama, kad ten skurdas, kulturinis ir politiškas gyvenimas suvaržytas, bet čia pas mus Amerikoj skurdo neimato, darbui ir pašventimui savo spėkų duris visur atviros. Čia daugiausia bene tėvai kalti, kad savo vaikus nepritraukia prie lietuviškų darbų, draugijų, kur jie turėtų užsiėmimą, sunaudoti liouslaikį.

Taigi, šis nelaimingas įvykis tegu pamokina musų tėvus, auklėtojus, ne vien tik Kostą Kibildį, bet apskritai visus tėvus gyvenančius šioje laisvoje šalyje. Jaunuoliams geriausia proga susiorganizuoti į chorus, į kulturiškas ir politiškas organizacijas, o už vis svarbiausia į Sandaros skyrius. Jei paveikslan Lawrence Sandaros kuopa turėtų savo kambarius, kaip turi kitos kolonijos, tai jaunuoliai turėtų kur praleisti laiką, gražų ir smagų laiką. Jaunuoliai dalyvaudami tarp senesnių ir matydami reikalą dirbti ir gyventi del musų ateities, lietuvybės ir kulturiškumo išlaikymo, nedarytų tokių žygių, kaip padarė a. a. Jurgis Kibildis. Jis nebutų buvęs priešas savęs ir ykiu kitų. Butų radęs draugijose suraminimą, gražią ateitį, norą dirbti del savęs ir kitų. Jo atsisveikinimo žodžiai "aš mėginau, bet nieko nepasiekiau" nebutų nei mintin pakliuvę.

Šį raščiuką pašvęsdamas tėvams, prašau visų, savo vaikus — jaunuolius leisti į liaudį, leisti į draugijas ir draugijų užimamus darbus. Leisti į Sandaros kuopas, į Susivienijimo Lietuvių Amerikoje kuopas, į chorus, tada musų ateitis bus kitokia ir musų talentingi jaunuoliai nebus apatijoje, nusiminimuose, bet šviesioje gyvenimo ateityje.

— Em Bė.

Bridgeport, Conn.

Visko, po truputį.

Nežinau, ar visose kolonijose lietuviai taip liudnai progresuoja atbuli, kaip pas mus, ar tai tik pas mus. Net šiurpu, tik dar laimė, kad ne pas visus lietuvius, tik keletoje šeimynų taip darosi. Skaitant lietuviškus ir net amerikoniškus laikraščius, kur tik žiurėk tai Bridgeporto lietuviai ir vėl tie patys kuo nors ir "pasižymėję."

Tik pažvelgkime į naujausią praeitį, o del mažos Bridgeporto lietuvių kolonijos tai jau bus visas skandalas. — Štai dvi šeimynos rodos gyveno sau nieko, išaugino vaikus ligi 15 — 16 metų, bet atėjo boboms kas į galvas, davė su klumpe vyrams į užpakalį, na ir "divorsas". Sako, maži vaikai, maži vargai, dideli vaikai, dideli vargai. Bet man rodosi, kad del to tėvams amžių bebaigiant skirtis ir tąsytis po teismus, tai tik pasileidimas ir tiek. — Kitas atsitikimas: dvi moterėlės išvažiavo į New Yorką undarokų pasipirkti, bet įėjusios į krautuvę, kam pirkti, sugalvojo verčiau krautuvninkui nematant po "dresiukę" pa siskolinti. Bet krautuvninkas ėmė ir pamatė, pašaukė dėdę, na o tas tuojaus leidukes paprašė į nemokamą viešbutį, jus žinote, kaip toks vadinasi, pernakvino na ir etapo keliu parvarė vyrams, kad apmokėtų visas pabaudas. To dar ne gana. Tuojau amerikoniški laikraštininkai rašo, ir skandalina lietuvius. Arba dar kokia moteris pabėgo su kitu vyru nuo savo vyro, ir dabar tampo tą dorą žmogų po teismus, reikalaudama, kad vyras ją dar išlaikytų. Kitur vėl nuo munšaino iš proto išvažiavęs parėjęs vyras daužo žmonos rakandus ir pačią žmoną; mat tas žmogelis nuėjo ant svetimų rakandų, tai bepig jam daužyti, kas pačiam nieko nekainavo.

Dar ne viskas. Kas plėšė jaunos lietuvaitės garbę, apkalbėdamas ją su vienu doru pusamžiu žmogum? Vis tai lietuvių pagarsėjimai... Dar daugiau, spalio 21-22 rytą ką policija kėlė į vežimus apie pirmą valandą naktį ir vežė iš vieno Broad stryto bakyardo lyg keturkojus už kaulukų mėtymą ir kortų lošimą, skaičiui apie 18 ypatų? Jų tarpe dauguma buvo lietuviai. Ant rytojaus visi užsimokėjo po $7, o tos landynės laikytojas ir gi lietuvis užsimokėjo $100 ir gavo 10 dienų kalėjime patupėti. Tai tokios musų naujienos...

Laimei tai ne visi tokie. Čia paminėsiu vieną gerą darbą, tai yra Bridgeporto L. Y. V. Draugystės metinius fėrus, kurie buvo spalio mėnesį. Keturis vakarus buvo publikos pilna svetainė, labiausia paskutinį vakarą spalio 27 dieną. Biznis ėjo gerai, ir tikima, kad draugija padarė pelno kokį $1000. Per minėtus fėrus buvo dalinami garsinimai New Britain, Conn. L. N. V. Choro su paveikslais. Rodos, ar tik ne Sandaros 15 kuopa darotą gražų žingsnį, rengdama puikų balių su koncertu. Neprošalį bus priminti, kad musų geras veikėjas p. D. V. Stasiunaitis serga. Priežastis, pagavo šaltį, ranką, kurios negalėjo valdyti per keletą dienų, bet su gydytojo pagalba girdėti jau yra kiek pasitaisęs. Labai linkime musų mielajam Stasiunaičiui greito pasveikimo; jis yra labai mums reikalingas, nes keli teatraliniai perstatymai po jo vadovyste yra rengiami šiam sezonui.

— Nusiminęs.

Boston, Mass.

Lapkričio 2 d. vietos Sandaros 7 kuopa laikė savo susirinkimą. Narių buvo skaitlingai ir visi geram upe. Nutarė šį sezoną tiek veikti, kad net So. Bostonas braškės! Taip ir reikia vyrai!

Turėsime puikų koncertą.

Lapkričio 17 d. Lietuvių salėje E. ir Silver Sts. 7:30 valandą vakare bus p-lės E. Aušriutės, iš New York koncertas. Taipgi dalyvaus p-lė S. Vaitkaitė ir p. V. A. Jenkins. Koncerto programas bus labai įvairus.

Komunistai ne ekskomunikuos Plepį.

Komunistų lyderis Maikis Plepys gavo "uredninko" službą. Sandariečiai klausia komunistų ką jie darys su savo Maikiu, jei jis tarnauja "kapitalistinei valdžiai." Komunistai atsako, kad jie Plepiui, už tai nieko nesakys. Girdi komunizmas jau netoli Bostono, o kaip ateis, tai Plepys turėdamas patyrimą busiąs "čekos" komisaru.

—Mamės Boysas.

Skaitykit ir Platinkit SANDARĄ

BOSTONO ŽINIOS.

P-lė Jurėnaitė tikrai serga.

Teko matyt Boston American gerb. K. J. Paulausko atsista "Sandarai" iškarpą su p-lės Jurėnaitės paveikslu ir tokiu parašu: "Yet she smiles bravely" (Tačiau ji drąsiai šypsosi): Nežiurint susižeidimų, pakeltų nukritant ant laivo Leviathan New Yorke, Irena Yurenas, 12 metų amžiaus, iš Jamaica Plain, vis dar maloniai šypsosi kovodama su mirčia City Hospital. Daktarai daro visas pastangas išgelbėti jos gyvastį". Laikraštis datuotas iš spalio 6 d.

Yra visų davinių tikėti, kad ta gyva maloni lietuvaitė pagys. Reiškiame gerb. p. Jurėnienei ir pačiai nukentėjusiai širdingos užuojautos ir linkėjimų greičiausiai pagyti. Ponia Jurėnienė ir jos dukrelės yra visos veiklios sandarietės.

BOSTONO GELŽKELIO STOTIS KAINAVO $10,000,000.

Bostone visai baigiama statyti didžiausia stotis gelžkeliams North Station, kuri šio lapkričio 14 diena jau bus atidaryta. Ji kainuoja $10,000,000. Prie stoties yra dar įrengtas moderniškas stadionas ir 13 aukštų prekybos rumas. Stotis bus viena iš moderniškiausių šioje gadynėje.

Aleksander Slowik
VAISTINĖ
Mes prirengiame vaistus atsargiai su aukštu patyrimu
7441 W. WARE AVE.
DETROIT, MICH.

Valandos:
9 iki 12, 1 iki 5, 6 iki 8.
Seredomis tik nuo 9 iki 12.
Subatomis vakarais ir šventadieniais ofisas uždarytas. Speciališki susitarimai daromi.
Dr. M. Vincent Casper
(KASPARAVIČIUS)
DENTISTAS
Persikelia naujon vieton, kur pildis savo profesijos pareigas užsiimdamas abelna dentisterija, inimant ir X-Ray
511 BROADWAY SO. BOSTON
Tel. SOUth Boston 0823
(Šale Dr. Jakmauh ofiso)

STRAND LUNCH
Perėjo į naujas rankas ir dabar naujas savininkas teikia šviežiausius ir geriausius valgius, kur kiekvienas bus patenkintas. Užeik ir persitikrink.
STRAND RESTAURANT
304 BROADWAY
SOUTH BOSTON MASS.
Albert Helgerman, Sav.

Telefonas S. B. 0441
Lietuvys Advokatas
VEDA VISOKIAS PROVAS
kaip tai: civiliškas ir kriminališkas; padaro visokius dokumentus prie pirkimo ir pardavimo
PRANAS J. KALINAUSKAS
384 Broadway So. Boston, Mass
Gyven. vieta 1662 Columbia Rd.
So. Boston, Mass. Tel. S B 1882

A. P. DAVULIS
REAL ESTATE &
MORTGAGES
366 Broadway, Room 1
Tel. 2027
So. Boston, Mass.

Telepohne S. B. 2445
DR. J. C. LANDŽIUS
373 BROADWAY
Kampas E Street
Viršui šidlausko aptiekos
Val. 9—9.

Namų telef. Univ. 1463-J
A. O. Šalna
(SHALNA)
Lietuvis Advokatas
Baigęs du Universitetu, Cornell University su A. B. G., Washington University su L. L. B.
"Darbininko" Name
(2-ros lubos)
366 W. BROADWAY
So. Boston. Tel. S. B. 3520

Tel. So. Boston 0502
Paul J. Jakmauh, M.D.
(Jakimavičius)
509 EAST BROADWAY
SO. BOSTON, MASS.

Tel. University 1768-J
LIETUVIS PENTERIS
JOHN R. GUDLEVSKI
12 Merrill st., Cambridge, Mass.
Pentinu, popieruoju ir dekoruoju iš lauko ir vidaus.

K. ŠIDLAUSKO
APTIEKA
Kurioje galima gauti visokių gyduolių ir įvairių šaknų.
Reikale kreipkitės:
373 BROADWAY
SO. BOSTON, MASS.

Išegzaminuojam akis ir pritaikom akinius.
H. S. Stone O. D.
Akių Specialistas
399a BROADWAY
SO. BOSTON, MASS.

B. KONTRIM
LIETUVIŠKAS CONSTABLE
Real Estate, Insurance Broker
ir Justice of the Peace
515 E. BROADWAY
Tel. S. Boston 0605
Gyvenimas 120 Marine Rd.
Tel. S. Boston 2483-W
So. Boston, Mass..

Telefonas S. B 28-05-R
Lietuvis Optometristas
Išekzaminuoju akis, priskiriu akinius ir kreivas akis atitaisau, tinkamu laiku.
J. L. PAŠAKARNIS, O. D
447 BROADWAY
SO. BOSTON, MASS.

Tel. So. Boston 1370
TWO JOES'
AUTO REPAIR
SHOP
Taisom visokius karus ir parvežam nuo kelio sugedusius. Turime ilgų metų patyrimą ir kiekvieną musų atliktą darbą kopilniausia gvarantuojame.
TWO JOES'
AUTO REPAIRING SHOP
Joe Kapochunas ir Joe Barnie
(Broadway Garage)
543 BROADWAY
SO. BOSTON, MASS.

Laisniuotas
KARPENTERIS
Turiu miesto leidimą (license) budavoti naujus namus ir remontuoti senus. Taipgi pentinu iš oro ir vidaus. Kreipkitės sekančiu antrašu:
FRANK ZOKAS
16 Glenside Avenue
Jamaice Plain, Mass.
Tel. Jamaica 1891_J

Tel. S. B. 1654 W
DR. R. CHERNIAK
Dentistas
Visas darbas garantuotas už prieinamiausią kainą
392 BROADWAY
Tarp E ir F st. S. Boston, Mass.
Valandos nuo 9:30 ryto iki 9 vak.

TITUS P. GREVIS
ARKITEKTAS IR INŽINIERIUS
Budavoju namus pagal užsakymą. padarau visokius plenus, išmieruoju žemę, gaunu permitus del garadžių, darau viską pigiai, gerai ir gražiai. Bile reikalais užeikit pas mane, patarimai uždyką.
395 BROADWAY, SO. BOSTON.
Tel So. Boston 2340

EXTRA AUTOMOBILISTAMS
Atidariau naują vieta taisyti automobilius. Esu seniausias iš lietuvių tame amate, So. Bostone ir turiu daug patyrimo ant visokių mašinų.
Taipgi parduodu naujus Studebaker ir Erskine.
BAY VIEW MOTOR SERVICE
Peter Trečiokas, savininkas
1 Hamlin st. Kampas E. 8th St. South Boston, Mass.
Tel. So. Boston 1058

Garadžiaus Telefonas So. Boston 0777
Stubos Telefonas So. Boston 1463_J
PARKWAY AUTO SERVICE
SAVININKAS VIKTORAS VAITAITIS
Parduodam naujus Studebaker'us ir Erskine'us. Taipgi taisome visokios išdirbystės automobilius. Paarduodame Gulf ir Sinclair gazoliną. Parvežam nuo kelio sugadintus automobilius, teikdami geriausį patarnavimą už prieinamiausią kaina. Visuomet kreipkitės pas mus o busit užganėdinti.
415 OLD COLONY AVENUE SOUTH BOSTON, MASS.

P. J. AKUNEVIČIUS
LIETUVIS GRABORIUS
SUTEIKIA GERIAUSĮ PASKUTINĮ PATARNAVIMĄ
Už pilną pagrabą galima apsieiti su $80 ir augščiau už didelius, O už vaikus nuo $20 ir augščiau. Patarnauja gražiai ir pigiai.
OFISO IR GYVENIMO ANTRAŠAS:
820 E. 6-TH STREET SO. BOSTON, MASS.
Tel. So. Boston 4486

Lietuviška Aptieka
Jeigu norite teisingų vaistų ir nužemintom kainom, tai visada eikite ant 100 Salem St., kur rasite visokių Amerikos vaistų ir Europiškų ir visokių lietuviškų šaknų. Mes laikome užtikrintas gyduoles nuo visokių ligų, kaip tai: nuo galvos skaudėjimo, nuo užsenėjusio reumatizmo, nuo nusilpnėjimo strėnų, kraujo valimui, nuo uždegimo plaučių, nuo kosulio ir visokių kitų ligų. Taipgi turime nuo visokių slaptingų ligų ir geriausius patarimus suteikiame, nuo patrukimo del vyrų ir moterų. Atsiminkite, jeigu pirksite pas mus, sučėdysite pinigus ir sveikata. Teikite visada pas mus, o mes jums patarnausime kuogeriausiai. Pašaukiame geriausius daktarus per telefoną visai dykai.
D. CABITT
100 SALEM STREET, BOSTON, MASS.

Real Estate
A. J. Kupstis
332 WEST BROADWAY SO. BOSTON, MASS.
Tel. South Boston 1662—1373
REAL ESTATE INSURANCE

ANT PARDAVIMO
Nepaprastai gera proga įsigyti gerą kampinį namą bizniui. Kampinis namas, krautuvė ir du kambariai prie krautuvės. Dvi šeimynos virš krautuvės po 4 kambarius. Namas visai naujai pertaisytas. Kaina tik $6,500.
Trijų šeimynų medinis namas 4-4-4 kambariai, gesas, elektra, skalbynės, pijazai. Kaina 5,500. Savininkas sutinka mainyti ant farmos apie 20 arba 25 akerius žemės, kur yra arba galima laikyti karves.
Geras biznio kampas, City Point. Šešių šeimynų muriniai namai, bekernė ir krautuvė. Labai gera kaipo bizniui taip ir gyvenimui vieta. Kaina $25,000. Sutiktų mainyti ant neblogo dviejų šeimynų namo.
Vienos šeimynos, šešių kambarių namas, elektra, maudynė, šiltas vanduo. Įnešti reikia tik $400. Kaina $2,400, lengvos išlygos.
DORCHESTER
Trijų šeimynų mediniai namai su visais įtaisymais. Kaina $10,500.
NORTH WOBURN, MASS.
Devynių kambarių medinis namas, ti 10 m. senas galima gyventi vienai arba dviem šeimynoms, su visais įtaisymais, išskiriant šilumą, yra 4,000 pėdų žemės, vištininkai ir t. t. Kaina $4,500, įnešti reikia apie $800, lengvos išlygos.
HARDWARE KRAUTUVĖ.
South Bostone ant Broadway, geras ir senai išdirbtas biznis, parsiduoda pigiai.
BARBERNĖ IR POOLRUIMIS.
Vienintėlė tokia įstaiga didžioj lietuvių apgyventoj kolonijoj, Bostono apielinkėj, kreipkitės tuojau, parsiduoda pigiai.

PRIEINAMIAUSIA PROGA KIEKVIENAM
INSURANCE
Inšiurinu ir ant ĮŠMOKESČIO (Tik Mass. valstijoj) Automobilius, forničius, namus stiklus, sveikatą, gyvastį ir t. p.
Parupinu pinigus delei morgičių ant namų ir farmų Bostone ir jo apielinkėse.
Jeigu turite pinigų, kuriuos galėtumėte paskolinti gaudami gerą nuošimtį ant pirmų arba antrų morgičių, praneškite man.
Užlaikau taipgi
LAIVAKORČIŲ PARDAVIMO IR PINIGŲ SIUNTIMO SKYRIUS
Parduodu
ANGLIS IR MALKAS
ANGLIS ŠIUOMI TARPU ATPIGO, PIRKITE DABAR. Pristatom netoliau kaip 12 mailų nuo Bostono
Turiu daugybę namų, farmų ir biznių ant pardavimo ir mainymo kurių čia negalima suminėti.
VISOKIAIS REIKALAIS
Galima kreipties ypatiškai, laišku arba per telefoną
OFISO VALANDOS
Nuo 9 val. ryto iki 9 val. vakaro.

Jau spaudoj naujas mėnesinis žurnalas
"TARPININKAS"
Pašvęstas naudingiems patarimams apie Real Estate, Apdraudą, Mortgečius ir kitus nejudinamo turto reikalus. Pilnas įdomių ir įvairių pasiskaitymų. Reikalaukite tuojaus, mano ofise. Iš toliau siųskite 5 centus, krasos ženklu, persiuntimui.

Ieškome žmonių
SU $5,000, KURIE INTERESUOJASI JUDAMŲ PAVEIKSLŲ BIZNIU
. Judamieji paveikslai yra davę milionus tiems, kurie įvesdino savo pinigus. Štai gera proga ir tau įvesdinti savo pinigus dabar.
Kreipkitės pas:
J. G. STRIGUNĄ
Columbia Tneatre Co.
62 PLEASANT ST. DORCHESTER, MASS.
Tel. Columbia 4250

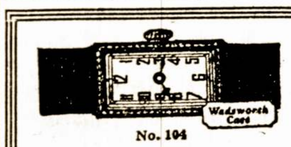
No. 104
Winton Montcrest $40
Curved to fit wrist. Radium Dial. 15 Juwel Winton Movement.
F. A. Bukauskas
FIRST CLASS WATCHMAKER AND JEWELER
Dealer in all kinds of Diamonds, Watches and Jewelry
Select Your Christmas Gifts NOW
10831 S. Michigan Av.

Specialis Nupiginimas
Norėdami Pasitarnauti Lietuviams, Darome Specialį Nupiginimą Ant Visokių Rakandų.
DIDŽIAUSIAME PASIRINKIME TURIME:
PARLOR, DINING IR BED RUIMIŲ SETUS
Įvairių lovų, kamodžių, stalų, kedžių, aisbaksių, pečių, keričių, matrasų, klijonkių, karpetų ir tt.
Užeikite ir persitikrinkite, o pirkdami daug pinigų sutaupysite. Mes priimame senus rakandus išmainydami ant naujų. Pristatome rakandus ir į Bostono apielinkės tolimesnius miestus. Kurie iš toliau atvažiavę pirks tiems kelio lėšas apmokėsim. Lietuvių krautuvė lietuviams tinka miausiai patarnaus. Užprašom visus užeiti ir pasikalbėti. (34)
LITHUANIAN FURNITURE CO.
326—328 Broadway, So. Boston, Mass.
TEL. SO. BOSTON 4618_W
Duodame ir ant išmokėjimo. Atdara vakarais iki 7:00 val.

Spausdiname Visokius Spaudos Darbus.

SANDARA

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SANDAROS LAIKRAŠTIS

Lithuanian Weekly

Published Weekly on Friday by the
Lithuanian National League of America
373 East Kensington Ave.
Chicago, Illinois

Editorial Office:
3331 So. Halsted Street
Telephone: Boulevard 0406

Business Manager Matas Bieksha

SUBSCRIPTION RATES:
$2.00 per year in the United States
$3.00 per year in Canada and all foreign countries

Entry as second-class matter applied for at the Post Office at Chicago, Illinois, under the act of March 3, 1879 or August 24, 1912.

Sandara yra savaitinis laikraštis, leidžiamas kas penktadienis. Leidžia Amerikos Lietuvių Tautinė Sandara, 3331 So. Halsted Street, Chicago, Ill.
Telefonas: Boulevard 0406
Užsisakymo kaina:
Suvienytose Valstijose metams $2.00
Užsienyj metams $3.00

Redakcijos Straipsniai.

LAPKRIČIO 11 D. KARO PALIAUBŲ DIENA.

Prezidentas Coolidge kviečia tą dieną melstis už taiką.

WASHINGTON, D. C. — Prezidentas Coolidge išleido oficialų atsišaukimą į tautą, pranešdamas, kad lapkričio 11 d. yra ta diena, kada buvo baigtas didysis pasaulio karas ir padaryta paliaubos, ir kviečia, kad visi piliečiai tą dieną savo geriausiais norais prisidėtų nuolatinei gerai valiai ir draugiškiems santykiams tarpe tautų, sustiprinti. Valdžos įstaigos įsakytos tą dieną iškelti vėliavas. Reikia manyti, kad tą pat padarys ir piliečiai. Mus lietuvius tas kruvinas karas yra palietęs gal skaudžiausia, kaip kurias kitas tautas. Kelintoj šeimynoj rasime, kur nebutų išplėštas ir svetimuose laukuose žuvęs kas nors iš brangiųjų artimųjų, o Lietuvos kaimai ir miestai ir dabar toli dar nėra užgydę karo žaizdų ir atstatę sudegintų ir armotomis išgriautų savo gyvenimų...

Tad mes turime tą dieną itin atminti, kaipo pabaigą vienos baisiausios pasaulinės katastrofos ir pradžią atsistatymo iš griuvėsių bei prisikėlimo nepriklausomam gyvenimui musų Tėvynės.

ANTROS DIKTATUROS GALAS.

Rumunijos valstiečiai nuvertė neapkenčiamą Britiano rėžimą.

Pereitą šeštadienį parėjo iš Rumunijos žinios, kad ten įvyko valdžios krizis, Bratiano kabinetas atsistatydino ir į ministerius pirmininkus numatomas Juliu Maniu, garsusis Transilvanijos valstiečių vadas.

Kaip tas viskas atsitiko? Pamena skaitytojai dar nepersenai pereitą vasarą įvykusį milžinišką Transilvanijos valstiečių seimą, į kurį iš viso krašto buvo susirinkę 200,000 atstovų, reikalauti Bratiano atsistadydinimo ir diktaturos galo. Tam seimui vadovavo tas pats Maniu, vienas Transilvanijos advokatas, Rumunijos valstiečių partijos pirmininkas. Tuomet Bratiano dar buvo galingas ir seimą buvo apsupęs savo ištikimą kariuomene su armotomis, kulkosvaidžiai ir karo orlaiviais, tik neišdrįso su visomis tomis galybėmis seimo suardyti.

Rumunijos regentinė taryba, kuri "karaliui" Mykolui tebesant 7 metų amžiaus, jo vardu valdo sostą, tuomet valstiečių balso nepaklausė; ir Britiano tęsė toliau savo diktaturos sistemą. Maniu jau tuomet perspėjo, kad neužilgo jis su valstiečiais bus Bucharestė, Rumunijos sostinėj. Jo perspėjimas įsipildė. Ta pati regentinė taryba, ne iš meilės prie valstiečių, bet iš baimės, valstiečių susipratimo spaudžiama, pati privertė Bratiano atsistatydint, ir tai nieko nelaukiant.

Dar daugiau. Bratiano buvo patiekęs planą, koks turėtų buti naujasis ministerių kabinetas jam pasitraukus, ir buvo pasiulęs kandidatus į koalicinio kabineto ministerius, bet ir tas jo noras nebepraėjo — regentinė taryba, kuri susideda iš kunigaikščio Nikalojaus, patriarcho Cristea ir grafo Buzdugan, nutarė pavesti vyriausybę sudaryti Juliui Maniu, kadangi negalinti priešintis milijonų valstiečių upui...

Rumunijoj kaip ir Lietuvoj valstiečiai sudaro 80% viso krašto gyventojų ir kaip juos valdžia ir spaudė bei persekiojo, bet valstiečiai ten pasiliko vadinami darbščiausiu ir padoriausiu elementu krašte. Maniu paskelbė, kad jis formuos valstietišką vyriausybę. "Aš duosiu Rumunijai adminstraciją, sutvarkytą sulig United States principų, pareiškė Maniu: Musų pirmiausiu tikslu bus valdžios sąžiningumas, laisvi rinkimai, panaikinimas graftų, nevaržomos progos vidaus ir užsienio kapitalui ir visų piliečių lygybė. Mes turime išvalyti vyriausybę nuo tos pragaištingos didžiųjų bankų, korporacijų ir aliejų kompanijų įtakos ir perduoti ją į pačios liaudies rankas."

Po tiek laiko beteisės padėties Rumunijos valstiečių susipratimas ir tokiomis apystovoms savo teisių atgavimas, yra vienas svarbiausių politinių įvykių šiais laikais. — Rumunija yra skaitoma turtingiausia šalis visuose Balkanuose, tik kaip ir Meksika arba Ispanija ilgus metus valdoma žiauraus, pagedusio ponų luomo, klero laiminamo, buvo paversta į vieną iš nekulturingiausiųjų šalių. Ir vėl, Rumunija galės pakilti eilėn pačių laimingųjų šalių, jei patys šalies gyventojai galės savo laime rupintis.

Valstiečiai visose šalyse buvo ir bus ta žemės druska, iš kurios auga visos gėrybės, kultura ir gerbuvis... Tik dar iš senų viduramžių laikų valstiečiai patapę į nagus karo pagamintam tam tikram privilegijuotų turtuolių luomui, buvo visur ir visai pavergti. Dabartinis amžius yra valstiečių lyg ir atgimimo amžius, ir, žinoma, ta šalis bus laimingesnė ir toliau nužengs, kurios valstiečiai greičiau susipras.

Apie tokią Ispaniją pasakojamas toks anekdotas. Ispanijos karalius kartą besapnuodamas susitikęs poną Dievą ir besikalbėdamas be kit ko užsiminęs, kad ponas Dievas duotų gerą valdžią Ispanijai. Ponas Dievas atsakęs: — "to tai ne; reikalauk, ko tik nori, visko prižadu, bet geros valdžios tai ne, Ispanija prie tokių savo žemės turtų turėtų dar gerą valdžią, tai aš savo angelų nebegalėčiau dangui palaikyti, visi pabėgtų į Ispaniją; nes Ispanijoj pasidarytų geriau gyventi, kaip pačiame rojuj...".

Iš šito palyginimo matome ką reiškia šaliai gera valdžia, kuri dirbtų krašto žmonių gerovei. Dabar Ispaniją taip pat valdo vienas diktatorius Primo de Rivera, yra ir karalius ir kardinolai ir visoki ponai, o Ispanija yra skaitoma pati tamsausia, pati labiausiai atsilikusi šalis. Tas pats ir Grekijoj buvo; diktatorius vertė, savo tarpe kariavo, o kraštas bankrotan ėjo. Pereitą vasarą taip pat liaudies vadas Venizelos nuvertė paskutinį diktatorių Pangalos, ir įkišo jį į kalėjimą. Dabar jis paleistas, bet paaiškėjo, kad rinkimų metu jis pats pro savo langus šaudė į maršuojančią pro jo namus minią, kur keli žmonės sužeisti. Pangalos vėl pasodintas. Taip baigia dienas tie, kas ne gyventojų valia, bet durtuvų smailiais yra įkopę į tautos vadų vietas.

PASTABOS

Kam jau taip save žeminti?

Viename bolševikų laikrašty randame tokį laišką: "Kam skelbti netiesą? — Kokia tai panele E. Pečiukytė rašo, esą "Sandaroj" buvęs įdėtas jos paveikslas ir buvę parašyta, kad ji yra Roselando Scenos Mylėtojų Ratelio Rėmėja. Čia jau ji padaro išpažintį ir del "Naujienų", kad ir jos apie ją rašiusios, ir užsigina, kad kalbamojo Ratelio parengime ji nedalyvausianti... Pabaigoj panelė Pečiukaitė sako: "Ar nebėra naudingesnių klausimų, ar negalima naudingesnių pasiskaitymų duoti?"...

Kas link "Sandaros" paaiškėjo dalykas šitoks: Roselando S. M. R. rengia vakarą ir buvo paduota atspausdinti plakatai su paveikslais ir pavardėmis dalyvių, kurie dalyvaus jų parengime. Musų korespondentas, norėdamas roselandiečiams jaunuoliams geru pasitarnauti, iš to plakato padarė nemokamą žinutę ir įdėjo "Sandaron". Kadangi plakate iš kelių įdėtų paveikslų buvo vienas mergaitės paveikslas, tai jis jį ir panaudojo prie savo žinutės. Paskui, "Sandarai" jau išėjus pasirodė, kad toji mergina p-lė Pečiukaitė atsisakė dalyvauti ratelio parengime. Priežastis taip ir butų pasilikusios paslaptis, jei ne tas jos pačios laiškas, arba kaip jį galima pavadinti — atgailos pareiškimas prieš savo dvasios "tėvus."

Čia mes visai prielankiai įeiname į panelės Pečiukaitės pastebėjimą. Bolševikai, tai jau to kie biznieriai, ka kas tik kartą su jais ką nors veikė, tai jie ant to žmogaus tuojau morgičių paima, ir nors tai nesutinka su komunizmo principais tačiau tokį žmogų skaito absoliute savo nuosavybe ir visokį nusižengimą nuosavybės principui visu partinės disciplinos griežtumu persekioja. Tad panašios išpažintys yra visai pateisinamos. Tik vienas išsireiškimas p-lės Pečiukaitės laiške iššaukia prie jos pasigailėjimo; ji rašo, kam apie ją rašyti ir jos paveikslą dėti, ar nebėra naudingesnių klausimų, ar negalima geresnio pasiskaitymo duoti?... Mes ją daugiau vertiname, kaip ji pati save. Jei jauna mergaite dalyvauja jaunimo kulturiniame judėjime, tegul aplinkybių verčiama ir negali to ištesėti, tai ji yra ko verta ir apie tokią musų visuomenei išgirsti, vis tik nėra taip jau nenaudinga ir negera. — Nusižeminimas buvo tik viduramžių laikais skaitomas dorybe, dabar moderniškoj psychologijoj jis priskaitomas prie abnormalės psychologijos klasės. Mums nelinksma, jei bolševikai tik tokios psychologijos jaunuomenę auklėja...

Skaitant Lietuvos laikraščius Amerikoje.

Kur ten iškentėsi, lyg vestuvėse nepašokęs. Gavęs laikraštį iš Lietuvos, meti tuojau į šalį ir darbą ir poilsį, ir skaitai lyg ragaišį valgai. Tiesa, jų laikraščiai dabar kiek ne be tie, kažkoks trafaretiškumas, gal tai ir yra ta garsioji cenzuros antspauda, kuria, sako, pasižymi visi tokiose sąlygose einantieji laikraščiai. Bet viena tai tikrai pastebima, kad "pažanga" ir Lietuvoj žengia, tai įvairios kriminalinės sensacijos, kokių ir Chicagos didlapiai ne kas dieną teturi. Bet iš visų labiausiai Amerikoj sekama lietuviškos automobilių katastrofos... Viešpatie, ir Lietuvoj jau yra automobilių katastrofos, kur visame krašte vargu dar yra poras tukstančių motorinių vežimų.

Del automobilių katastrofų Lietuvoje negalima neatsilieptі. Jeigu ten atsitinka automobilių susidurimų tokiame Kauno mieste, kur dar ir šiandien į dangų žiurėdamas ir varnas ganydamas pilietis gali ne tik skersai gatvės kada nori pereiti, bet ir važiuoja ne daugiau tuzino kito, tai kas turėtų buti Amerikoj, kur milžiniškų miestų gatvės sauskimšiai eilių eilėmis kupinos šliaužiančių automobilių ir kur tolimuose užmiesčiuose keliuose reikia dažnai gerai pagalvoti, kaip skersai kelio perbėgti?...

Lietuvoj automobilių katastrofų, tiesa, dar tik dešimtimis tebeskaitoma, Amerikoj gi dešimčiais tukstančių, bet reikia neužmiršti, kad Amerikoj yra suvirš 20 milijonų automobilių. Tad automobilių nelaimių skaičius su Lietuvos palyginus proporcionaliai butų dar "nedidelis" nors prie tokio susikimšimo, kur ant kiekvieno 5 žmogaus išpuola po automobilį, daug sunkiau yra nelaimių išvengti, kaip Lietuvoj, kur ant 100 žmonių vargu dar vienas automobilis išpuola. — Bet kaip Amerika savo automobilistus valdo ir baudžia. Skaitome, Kaune važiavo autobusas, pilnas žmonių ir pastebėjęs priešais atlekiant visu greitumu kokį forduką, kurio šoferiui, matyt, "jurės ir tos tik ligi kelių", norėjo duoti tam latrui kelią ir vos nesumušė visą autobusą į muro sieną, prie ko susižeidė keli keleiviai. Paduodamas žinią Kauno laikraštis išreiškia nuomonę, kad iš tokio šoferio reiktų atimti leidimas. To dar maža. Iš jo atėmus, jį gaus kitas toks pat.

PADORUMAS:

Tikras saikas ir pilna miera nieko nenuskriaus.

Niekuomet nedaryk, ko nenorėtum žinoti.

Nekeisk savo priežadų už jokią kainą.

APŽVALGA

VAŽIUOJAM, PRAŠAU UŽIMTI VIETAS.

Tokius žodžius Lietuvoj paprastai išgirsi iš konduktoriaus traukiniui pasijudinant važiuoti. Pasirodo, tas pasakymas tikrai lietuviškas ir tinka ne tik gelžkeliečių, bet ir partinių konduktorių gyvenime. Štai viena krikščionių demokratų gimdyta duktė Ukininkų Sąjunga pasiskelbė pereinanti iš opozicijos pozicijon. Vienas jos didelis šulas Trimokas rašo net su pinu parašu straipsnį savo organe, kur be kito ko sako:

"Paskutiniomis dienomis jaučiamas tautiniai — krikščioniškoje visuomenėje artėjimas ir tuo reikalu, kaip girdime iš spaudos, vykstą svarbus Ukininkų Sąjungos Valdybos posėdžiai, kuriuose svarstomos galimybės rasti bendradarbiavimo kelių dešiniosios visuomenės tarpe, išeinant iš taktinosios papėties, pilnai naturalus (? "L. Ž." Red.).

Mes tikimės, kad išsisklaidę dešiniosios grupės suartės ir ras galimybės bendradarbiavimui, kaip politinėje srity, taip ekonominėse ir kulturinėse organizacijose.

Džiaugsminga butų matyti dešiniųjų ekonominių organizacijų viršunėse kartu dirbančius tautininkus krikšč. dem. Ukinin. S-gą. Provincijoje seniai dirbama kartu (? "L. Ž." Red.), kodel centrui nepasekti skyrių pavyzdžiu.

Norai to pono matyt tikrai "širdingi", tik visur mat ir tiems "širdingiems" norams yra savo priežastys, kurių paprastai viešai nesakoma, bet kurias ima kas kitas ir pasako; ir dar vienas vargas,tai kad nevisuomet tie "širdingi norai" yra įvertinami... Štai "Liet. Žin." rašo::

"Prie šio rašto prašyte prašosi kelios pastabos. Viena, kad visuomet vedę kovą krikš. dem. su tautininkais štai netikėtai jų tiek pasiilgo, kad net "džiaugsminga butų manyti dešiniųjų ekonominių organizacijų viršunėse kartu dirbančius tautisninkus"... Kaž kas šiandien atsitiko su krikš. dem., kad jie toki nuolaidus tautininkams pasidarė ir kviečia juos į savo ekonominę organizaciją. O visas sekretas tame — tautininkai valdo dabar valstybės iždą.

Jeigu sekti "Rytą" ir kitą krik. dem. spaudą, tai mintys supuola su p. Trimoko mintimis'.'

Kitas smutkas vėl yra tas, kad ir patys tautininkai nelabai tų Ukininkų Sąjungos išalkusių bosų "širdingumą" teįvertina... Nagi, pats premjeras Voldemaras į laikraštininkų paklausimą, kaip ten su tomis derybomis su Ukininkų Sąjunga, atsakė, esą jis jokių derybų vesti nematąs reikalo; jei jie nori lai ateina ir lai pasisako, kad be sąlygų pametė savo opoziciją, ir kai jau viešai pames ją tada bus galima pažiurėti... Nedėkingas pasaulis...

PRANCUŽIJOS KABINETAS VOS NESUGRIUVO DĖL VIENUOLIŲ GRĄŽINIMO.

PARYŽIUS. — Šiomis dienomis tik beišvengta Poincare koalicinio kabineto krizio. Prie žastis buvo ta, kad dešinieji pareikalavo grąžinti vienuolynams ir dvasiškiams visus jų buvusius turtus ir dvarus ir įsileisti atgal visus katalik; ordenus, kuris po revoliucijos metų buvo uždrausti Prancuzijoj. Vyriausybės susitarta kompromisō kelių tiek, kad bus leista grįžti į Prancūziją penkiems didžiausiems katalikiškiems ordenams...

BALONEY TITULAI

Tribune tokiu antrašu pavadina savo editorialą, kuriame kalba apie atsitikimą, kur Švedijos karalius Gustavas vieną Amerikos pilietį iš Philadelphijos apdovanojęs Šiaurės Žvaigždės ordenu su vyčio ranku ir su teisė vadintis Sir. Ta dovana suteikta visai ne už kokį politinį jo pasižymėjimą, o už kokių tai Sunų ir Dukterų organizavimą. — Bet Tribune labai nepalankiai del dovanų atsilieptė. Sako: "Amerikos demokratinė idėja nepripažįsta visų tokių fiktyvių papuošalų ir jų vertės. Tai nėra be apgalvojimo. Priešingai. Tai reiškia, kad žmogus tuomi nejgija garbės jei jis prisikabina kokį titulą. Jei jis priima svetimos valstybės dekoracijas, tai reiškia, kad jis prisipažįsta, jog jis išstojęs ir nutraukęs ryšius su savo aplinkuma ir su savo pilietybės pamatu. Pripuolamai, jis pasidaro nesąmonė, vietoj pasidaryti pasižymėjusiu. Dar daugiau, davinėjimas pigių dekoracijų turi tikslo padaryti įtakos į amerikiečius svetimos valstybės naudai."

Taip atsiliepia demokratiškos respublikos vienas didžiausių laikraščių del paprasto piliečio, gavusio vieną ordeną iš svetimos valstybės. Ką turi tad pasakyti demokratiškas lietuvis, kuomet Lietuvos visi dabartiniai aukščiausi valdovai yra apdovanoti ne tik ordenais, bet ištisomis juostomis ir vyčių (gvardijos) rubais iš Italijos diktatoriaus Mussolini ir popiežiaus?

ŽMONA SUPYKO, KAM VYRAS FLIRTUOJA SU MARSIETE.

Įdomų dalyką praneša laikraščiai apie Dr. Robinono Anglijoj šeimyninius santykius del jo reikalų su viena marsiete. Dr. Robinsonas, kuris neseniai pasiuntė už $1.80 radio telegramą į Marsą, dabar sakosi gavęs iš ten kokią tai žinią per savo favoritę, kokia tai marsietę Mrs. Oomaruru, kuri yra su labai didelėmis ausimis ir turi akis, panašias į X spindulių teleskopą. Bet laikraštininkai matyt negavo progos daugiau beišklausinėti, nes Dr. Robinsono žmona, kuri ten pat buvo, pasirodė visai nepatenkinta tais savo vyro pasikalbėjimais su svetima leide iš Marso, ir daktaras greitai pasišalino iš kambario. Daktarienė pareiškusi, kad daugiau nebus tokių nonsensų jų namuose. Tik laikraštininkai nesuprato, ar ji abejoja savo vyro pasakomis, ar tos leidės Oomaruru iš Marso intencijomis...

Valdiški Darbai Lietuvoje.

Ministerių kabinetas panaikino veterinarijos skyrių prie Lietuvos universiteto ir studentus nutarė siųsti į užsienius. Pasiųsta į Latviją 13 studentų ir į Vokietiją 18, duodant nėnesinių pašalpų po 250 litų mėnesiui ir po 100 lt. metams mokslui apmokėti. Apskaitoma, kad ta reforma valstybei daugiau kainuos, kaip savo veterinarijos skyrių turint.

Paskirta pensijų dviem knygnešiams Vainikui ir Bružui po 380 litų mėnesiui.

Ruošiama įvesti didelė linų eksporto kontrolė. Kaikurie linų pirkliai pasiulė uždrausti prekiauti linais smulkiems pirkliams, o pavesti stambiemsiems, kurie pasirupinsią geresniu linų apdirbimu. Ar valdžia sutiko, dar nežinoma.

Žadama visus medinius tiltus pakeisti geležinio betono tiltais ir jau 5 tiltai šiemet pastatyti, kurie kainavo 287,456 litai.

Kaip Sunaudoti Liuoslaiks?

Musų moderniškame amžiuj, nežiurint kad atrodo, jog viskas skuba, bėga, lekia, skrenda, važiuoja, — tačiau žmonės turi daug liuoslaikio, kaip senovėj.

Kropotkinas, Leverhulme, Wells, Russel ir kiti išveda, kad sutvarkius dabartinę moderniška industriją, galima su 6, 7 ar net penkiomis valandomis darbo dienos padaryti visą tą patį darbą, koks reikalingas musų reikalams patenkinti.

Visą tą laiko dalį butų galima sunaudoti dvasios reikalams, apšvietai, pasismaginimui, naudojantis protingai tomis moderninėmis civilizacijos gėrmėmis.

Bet ir dabar liuoslaikio yra ypač Amerikoj daug daugiau kaip sakysime primityviškesnėse šalyse, kur dirbama nuo aušros ligi aušros. — Tačiau ar Amerika moka tą liuoslaikį naudingai sunaudoti? — Visai ne. Kaip visi moderniškos teknikos išradimai yra pasinaudoti tam tikros pačių pramoninkų klasės reikalams, taip ir tas pats liuoslaikis, kurį yra išsikovoję darbo žmonės, yra patekęs į smulkių spekuliantų rankas. Niekur tur but pasauly žmonės nėra įpratinti taip neproduktyviai ir be tiksliai praleisti liuoslaikį, kaip Amerikoj. — Gana tik, kokių tuščių, kvailų filmų (moving pictures) ir vodevilių kas dien žiurisi minių minios žmonių, kokios nubodžios ir negyvos Jazz muzikos tenka klausytis ištisus vakarus per tuos pačius radio.

Amerikiečiai patys tą blogumą taip teisina: sako, tai jau yra pasekmė, kad amžinai krenksmo ir skubotumo užnuodytas jausmas nebemoka ramiai pasilsėti ir džiaugtis tyla, simfoninga muzika, o kaip darbe taip ir pasismaginime ieško triukšmo ir nervų kutenimo.

Beptrotiškas lakstymas automobiliuose nežinia iš kur ir nežinai kur, dažnai be tikslo ir reikalo, įvairus darstiški, pavojingi žaislai amusement parkuose, aistringos scenos įvairiuose gayety, laukinės "partijos" ir "pary", visoki "trills", taip mėgiami naujosios kartos, ta be sielos, be harmonijos mekaniška, tarškanti, triukšminga Jazz muzika, — visa tai suvedama, kaip tokios industrialinės psychologijos padaras.

Tai yra visa tos paičos rūšies, kaip ir tos naujos mados dirbtinės pigios prekės — tie popieriniai rubai, medžio šilko pančiakos, kurios iš sykio atrodo gražios, bet yra netikra prekė, dirbtina.

Jei materialiniam gyvenimui industrija išrado visokių netikrų gaminių, kuriais, kad ir pigiai perkant, vis tik yra apvagiami suvartotojai, tai šios gadynės daug didesnis nusikaltimas, kada tokiu pat budu apvagiama ir skriaudžiama žmogaus dvasia.

Tai yra amerikonizmas. Tai yra šių dienų madą, ir nors dantis sukandę, turime ir mes klausytis tų pačių "džezų", nueiname į tuos pačius "muvis." Bet bent lietuvio dvasia jaučia, kad ji nori ko tai rimtesnio, ko gilesnio. Ji dar negali sugyventi su tais iš pačių labiausia laukinių tautų paimtais "muzikos", šokių ir lošimų budais.

Tas gera. Tuo mes dar atsiskiriame nuo tos nigerių įtakos kulturoje. Bet mes turime į tą vietą turėti ką kitą. Tai yra savotiško. Tai galėtume pasiekti ištobulinę savo lietuviškus teatrus ir duodami geresnių progų veikti musų pačių menininkams: dainininkams, muzikams, kurių mes turime nemaža, ir gerų talentingų.

MOKSLAS:

Mokyklose slepiasi busimieji premjerai.

Pieštukas lydi žmogaus mintį tukstančius mylių.

VILNIUS

VILNIUS POETŲ ĮKVĖPIMAS.

K. Balmontas.

KETURI ŽIEDAI.

(Liudos Giros vertimas)

Žemiau dedamas eilėraštis — naujausias garsaus rusų poeto K. Balmonto kurinys. Jis pavestas Vilniui ir Lietuvai. Poetas jau netik pa-pras tu tiesos žodžiu, bet savąją kuryba — poezija stoja musų pusėj. Tą savo eilėraštį K. Balmontas atsiuntė poetui Ludui Girai įgaliodamas jį išvertus lietuvių kalbon, paskelbti viešumon:

Brangieji akmen keturi —
Smaragdas, deimantas, sapfyras,
Ir brilijantas — juos turi,
O Lietuva, sau širdžiai skyrus.

Tai Kaunas, Gardinas, Seinai.
Ir Vilnius — vis tai Lietuva!
Kas tai sau prisimins nunai —
Tame kuryba tebgyva!

Atplėšt kas Gardiną, ir Vilnių,
Atplėšt Seinus kas sugodojo —
Tas pelnė garbę ne per kilnią,
Ir jų valdovas — lig rytojuj.

Nes Gardinas Seinai, ir Kaunas,
Ir Vilnius — iš to pat vainiko.
Kilnumą savąjį užgauna —
Kas svetima papuošti tyko.

Garbė statytojam vien tenka,
Ir jiem gyvybė vien gyva.
Ir Varšuvą sau statės Lenkai,
Bet Vilnių statės Lietuva!

Gausi veiksmais galia priskėlė:
Lietuvą — Tiesa užstos.
Kaip buvęs, Vilnius jos bus vėliai,
Ir aš šaukiuosi vien Tiesos!

K. Balmontas.

VILNIUI.

Žemiau dedamos eilutės, yra parašytos vieno baltgudžių poeto ir įdėtos Amerikos baltgudžių laikrašyje "Belorusskaja Tribuna" vertimas:

Kada tave vėl pamatysiu,
O, nei Berlyno, nei Paryžiaus,
Mano širdis taip nesiklauso.
Tavo apgriuvusiųjų murų,
Ir pilkų bazilikų sienų —
Nepamainys statyba Ludro,
Nei riksmas svetimų sirenų...
Štai rodosi vadina, merkia,
Gedimino pilies griuvėsiai,
Bet kaip piktai tave pavergė,
O, Vilniau, tie lemią puvėsiai.
Atkeršysiu tavo dejones,
Žmonijos sąžinę prikelsiu,
Pašauksiu savo legijonus
ir laisvą tėviškę paskelbsiu!

Jurij Begov.

Petras Vaičiunas.

VILNIAUS MOTYVAS.

Neries bangos skubiai rieda, —
Neša Kaunui skundą skaudžią:
—Ei, broleliai viengenteliai,
Vilniuj lenkas brolius skriaudžia!
Per girias, laukus ir pievas,
Liudną gandą siunčią vėjas:
—Ei, lietuviai brolužėliai,
Miršta Vilnius išbadėjęs!
Skuba plaukia debesėliai,
Vis nuo Gedimino miesto:
—Ei, vyručiai, mieli broliai,
Imkit kardą, laisvės tiestą!
Už laukelių tarp kalnužių,
Vilniaus miesto murai mirgo...
—Ei, lietuvi, narsus vyti,
Vesk iš tvarto savo žirgę!

VIENAS TEISINGAS LATVIO BALSAS.

Kuomet Latvijos vyriausybė labai dažnai pasirodo labai šališka ir juo lenkiška Vilniaus klausime, malonu yra karts nuo karto išgirsti kitokią Latvių visuomenės nuomonę.

Red.

LATVIŲ UNIVERSITETO PROFESORIŲ BALSAS VILNIAUS KLAUSIMU.

Naujam Rygos savaitrašty, NAUJOJI DIENA (Jauna Diena) yra įdomus prof. Dr. phil. P. Žalitės straipsnis "Diplomatija ir Vilnius". Šio straipsnio pagrindinės tezės yra šios: 1. Vienas iš Europos netaikos vulkanų yra Vilnius, 2. Vilnius turi priklausyti Lietuvai ir 3. Lietuviams Vilnių padėti atgauti yra latvių dilpomatų pareiga.

Gerbiamas prof. sako, kad tol Europoje nesusilauksime taikos, kol tautos negalės apspręsti savo etnografinėse ribose. Nė viena tauta neturi teisės — kištis į kitos tautos vidaus reikalus ir brautis į jos teritoriją. Toliau profesorius tvirtina, kad šiandien nėra nė vieno toli numatančio diplomato nei Europoj, nei Amerikoj. Jeigu tokių diplomatų butų buvę, tai butų išvengta daug vulkanų. Vienas iš tokių vulkanų Europoje yra Vilniaus klausimas. Tokio klausimo, gal but šiandieną nebutų, jeigu latvių diplomatai butų buvę sumaningesni, gerai supratę savo pareigas ir laiku pasakę lenkams: negrobk Vilniaus, nekišk savo pirštų ten, latviai negali leisti savo broliams pikto daryti. Vilnius yra Lietuvos širdis. Be Vilniaus lietuvių tauta negali gyventi. Vilnius — Lietuvos gyvenimo klausimas. Tokių momentų lietuvių tauta yra turėjusi: pav. Želigovskiui į Vilnių braunantis. Istorinė praeitis, pasakos, dainos, taip glaudžiai Vilnių riša su Lietuva, kad nebuvo ir negali buti nė vienos vyriausybės, kuri galėtų nuo Vilniaus atsisakyti. Jeigu Europos diplomatai gerai pažintų Lietuvos istoriją, visas aplinkybes visa, kas lietuvius neatskiriamai riša, jeigu jie pažintų lietuvių tautos dvasią, spręstų teisingai, tai jie visi vienodai pripažintų ir sakytų: Vilnius Lietuvai. Iš tikrųjų nei Voldemaras, nei kuris kitas valstybės vyras negalės atsisakyti nuo Vilniaus. Rytų Europoj nebus taikos, jeigu Vilniaus klausimas nebus išspręstas Lietuvos naudai. Europos diplomatams ir lenkams nieko daugiau nebelieka, kaip apsiprasti su mintimi, kad Vilnių reikia atiduoti Lietuvai, kuris jai ir priklauso. Vilniaus klausimas jau teisingai buvo išspręstas, tik Želigovskis kaltas, kad mums rytuose rados Vilniaus vulkanas.

Toliau gerb. prof. klausia: ar teisinga butų dėl Vilniaus lieti kraujas? Geriau ji teatiduoda tam, kam priklauso, suprantama Lietuvai. Tegu nežaidžia ugnimi! Tegul nemano, kad Lietuva maža, o Lenkija didelė. Tautų likimas mainosi. Įsivaizduokime Lietuvą tarp Rusijos ir Vokietijos! Ką jos darytų jeigu Lietuva ir Lenkija Viniaus klausimo neišspręstų taikingai? Ką darytų Prancuziją? Vilniaus klausimas gali sukelti Europoje nematytą gaisrą. Dar neužgijo didžiojo karo žaizdos. Nuo karo pasekmių kenčia ir nugalėti ir nugalėtojai. Kokios bus pasekmės naujo karo, to nė vienas nežino. Tik aišku, kad baisios jos bus visiems.

Dabar lietuviai yra maža tauta. Senovėj Lietuva buvo didelė ir galinga valstybė. o lietuviai karžygių tauta.

Tolau garsusis latvių profesorius daro trumpą Lietuvos istorijos apžvalgą nuo Gedimino laikų.

Su prof. phil. P. Žalitės minimis sutinka ir antras latvių universiteto prof. Dr. ph. Karlas Baluodis (užs. reikalų ministerio brolis) žinomas ekonomistas.

Latvių — lietuvių vienybės draugijos pirmininkas,

Prof. E. Volteris.

Iš Brazilijos

KAP. MAJAUS LAIŠKAS IŠ BRAZILIJOS.

Sao Paulo, 1928 10 2.

Gerb. "Sandaros" Red.

"Laimės" beieškodamas, jau atklydau net Braziljon. Tiesa, čia tegyvenu dar tik šeštą dieną, bet jau šio to mačiau, taigi savo įspudžiais norėčiau pasidalyti su Tamsta. Toliau, kai pamatysiu, patirsiu daugau, tai daugiau parašysiu. Dabar tik teliesiu save, Santos ir Sao Paulo lietuvių kolonijas.

Atvažiavau vokiečių laivu "General Mitre." Lietuvių tuo laivu mažai tevažiavo: 2 mergaitės ir vienas vaikinas Argentinon, o Brazilijon tik aš, vienas žydukas iš Biržių ir vienas pusiau lenkiška, pusiau rusiška šeima iš Kauno. Vadinasi, tik aš vienas lietuvis Brazilijon. Brazilijos žemės kietumą pamačiau Rio de Janeiro išlipęs kelioms valandoms pasivaikščioti. 4 val. pavaikščiojęs Brazilijos sostinėj, gavau įspudžio, jog vėliavoj vietoj skambių žodžių "Ordem e progresso" (tvarka ir pažanga) daug teisingesni butų "desordem e regresso" (netvarka ir atžagareiviškumas), bet kai pamačiau Santos ir Sao Paulo, tai šis įspudis šiek tiek išbluko, atslugo. Pasirodo jog yra tvarka, nors savotiška, palyginti su vokiška ar bendrai vakarų Europos tvarka, ji rodosi "netvarka."

Santos lietuvių kolonija nedidelė, vos keletos šeimų. Rodos, visi turi darbą, nors ir sunkų, juodą, uždarbis per 10-12 valandų darbo dieną 8-10 milireisų (U. S. A. doleris — 8,435 milireisai šios dienos kursu). Už 150 mil. šiaip taip galima per mėnesį gyventi, žinoma kas neruko, negeria caxasą, (kašasą — amerikoniškai — munšaino). Taigi šiaip taip gyventi galima, o kas taupus, tai gali dar šį tą ir sutaupyti, žinoma, jei sveikata "arklinė." Inteligentinių pajėgų čia nėra, taigi "kulturinio" gyvenimo nėra jokio. Tik taip sau gyvena.

Sao Paulo — didžiausioji lietuvių kolonija. Iš 60 tukstančių lietuvių, kurie yra išsiblaškę po plačiąją Braziliją, čia gyvena 15 — 20 tukstančių. Čia leidžiami du savaitiniai laikraščiai: "Pietų Amerikos Lietuvis" ir "Garsas"— abu savaitiniukai. Yra šioks toks "kulturinis" gyvenimas, nors labai drumzlinas, bet su laiku gal išsikristalizuos, susiformuos. Teko nugirsti, jog lietuviai (žinoma — ne visi) Brazilijoj yra gana blogai užsirekomendavę, kaip nepastovus darbininkai, kurie bėgioja iš vienos vietos į kitą, kaip kašasos mėgėjai ir peštukai. Nenorėčiau to imti tikra tiesa, juoba, kad esu girdėjęs iš Žiemių Amerikos, jog čia lietuviai laikomi gerais darbininkais. Pagalios, iš kelių padykėlių, nereikėtų spręsti apie visus lietuvius. Na, tai parašysiu kai tikrai įsitikinsiu.

Pasikalbėjęs su lietuviais Santos ir Sao Paule, nenorom turiu įsitikinti, jog Brazilijoj galima gyventi: nėra velnias toks juodas, kokiu jis piešiamas. Žinoma, labai paklys tas, kuris čia vyks nieko nemokėdamas, be juodo darbo, nemokėdamas kalbos, be pinigų susikrauti, manydamas per porą ar trejetą metų, ir parvažiuot Lietuvon "amerikonu". Tiems nepatariu, ir atvykę jie karčiai nusivils. Bet kas Lietuvoj vargsta padieniu darbininku netuo sigąsta vargo ir nebijo sunkaus darbo, turi savo pinigų kelionei ir dar nors vieną kitą dolerį išlipęs iš laivo, tas gali šiaip taip pradėti vargti, dirbti, ir jam nebus blogiau, kaip kitur. Sveikata ir ištvermė turi buti ypatingai atsižvelgiama. Be pinigų išlipęs iš laivo ir dar kalbos nemokėdamas beveik automatiškai patenka į fazendą (dvarą). Fazenderis toli nuo "valdžios" pasidaro tau "dievu" ir "karaliumi", t. y. kaip norėdamas elgiasi su žmogum. Gerai dar, jei jis "sąžiningas" žmogus. Tada pusė bėdos, kitoniškai — visai bėda: dirbsi dirbsi ir nieko negausi, o jei ko gera, tai gali ir kailį palydėti. Į fazendą tegali važiuoti didelės šeimos su dideliu darbininkų buriu. Tada gali fazendoj bedirbdamas įsitaisyti geroką savo ukį, iš kurio pajamos kartais prašoka uždarbį pas poną. Sakysim, toks fazenderio "kumetis" gali laikyti kiek norėdamas kiaulių, vištų ir karvių. Keli lietuviai man pasakojo sutikę tokių "kumečių", kurie turėjo sutaupę po keliolika tukstančių milireisų.

Kas iš Žiemių Amerikos galėtų "emigruoti" Brazilijon? Kas turi gerą sveikatą, eiklus, energingas, moka pusėtinai angliškai ir turi bent 2 — 3 tukstančius dolerių. Geras amatninkas gali įsitaisyti dirbtuvę, biznierius turėtų turėtų plačiausią dirvą, bet kokiam bizniui; abu gyventų neblogai. Juodadarbiui darbininkui, kuris apie bizį nieko neišmano, nors butų ir turtingiausias, iš Žiemių Amerikos nieku gyvu neapsimokėtų čia vykti. Istorinės Brazilijos sąlygos ir dabartinės lengvas imigrantų įsileidimas čia sudarė ištisus kadrus įvairių sukčių, apgaudinėtojų. Čia nuėjęs į didelę parduotuvę ko nors pirkti turi gerai pažinti prekę ir jos kainą, reikia lygtis, ir visados nulygsi arti pusės kainos. Eidamas pinigų keisti į kokią pinigų keitimo kontorą ar bankelę, pirma pasižiurėk laikrašty dienos kursą; čia nesidrovės vieton aštuonių milireisių su viršum už dolerį pasiulyti septynius milireisus ir mažiau. Visur reikia žiurėti abiem akim ir sykis nuo sykio atsižvelgti atgal! Tik turėtų kiekvienas atminti, jog tai naujas kraštas su didele ateitimi, tik reikia darbo, ištvermės ir proto, na, ir "atsargumo". Ne, čia drąsa ir didelis muostas taip pat yra lemiami reiškiniai. Žiemių Amerikos amerikonizmas čia galėtų ir "stebuklų" parodyti, padaryti.

Tiek tuo tarpu. Vėliau manau parašyti Tamstai daugiau apie šį kraštą, ypač apie lietuvių gyvenimą. Norėdamas tuo atžvilgiu patarnauti savo tautiečiams tiek Lietuvoj, tiek kiur gyvenantiems, ruošiuos parašyti platesnį rašinį apie Braziliją, kuris apims to krašto trumpą istoriją, geografines žinias, klimatą, gyventojus, gyvąją ir negyvąją gamtą; to krašto ekonominį ir kulturinį gyvenimą bei tinkamumą visais atžvilgiais Europos gyventojams. Tuo atžvilgiu, žinoma, aš busiu reikalingas materiališkos ir morališkos paramos iš savo tautiečių; esu įsitikinęs jos sulauksiąs. Tuo tarpu linkiu Tamstai sveikatos ir viso gero.

Gerbiąs Tamstą,

A. Majus.

Mano adresas:
"Garsas" Semanario Lithuano
(A. Majus),
Rua Ribeiro de Lima No. 75.
Sao Paulo, Brasil.

GEMBLERYSTĖ:

Netekimas paeina iš laimėjimo.

Tiki į pinigus, parduok savo namus.

redamas savo žemės sklypo, kas tarnauja bernu ar merga pas ukininką, kas staiga nenu-

LAISVA TRIBUNA

Amerikiečio Balsas.

(Tai dalelei laisvės kovotojų, kurie parašė laiškus visoms valstiečių liaudininkų organizacijoms Lietuvoje ir tos organizacijos veikėjams.).

Jau keletas mėnesių atgal iš "Lietuvos Aido" ir "Lietuvos Žinių" sužinojome, kad dalis darbuotojų iš v. l. tarpo Lietuvoje, kurie po Gr. 17 d. nelaimei turėjo pasišalinti iš Lietuvos ir po svetimus kampus vargą vargti, parašė laiškus ne gražaus jausmo pagauti ir, savo veikėjus, v. l. Centro narius, išvadino "parsidavėliais ir provokatoriais." Laiškų turinys Lietuvos spaudoje del žinomų aplinkybių negalėjo buti patalpintas, tik dabar, Vilniuje emigrantų (s. d.) laikrašty ("Pirmyn" Nr. 17) jis ištisai išspausdintas. Žinodamas, kad "Sandara" lanko visus pasaulio kraštus, noriu aš joje pabrėžti keletą žodžių ir tikiu pasiuntusieji tą laišką asmens perskaitys ir pagalvos, ar jie gerai padarė tai darydami.

Musų žemės gyventojai sudaro tautas, rases. Šios sudaro įvairias organizacijas, tai politiškas, kulturiškas, ekonomiškas, religiškas. Kiekviena tauta, ar rasė, taip pat jos gyvenimo veiksnys — organizacija — turi išsirinkę savo vadus, darbuotojus, paprastai pas mus vadinamus tai komitetais, valdybomis, pildančiomis tarybomis ir tam panašiai. Žmonės šiais veikiančiais organų įstaigas betverdami išsirenka kuogeriausius asmenis. Jie tam tikrą nuskirtą laiko tarpą dirbą, veikia; nariai-žmonės taip pat dirba, veikia. Kaip organų vedėjai, taip pat ir nariai, pašaliniai žmonės, eiliniai darbuotojai gyvena sutikime, dirba išvieno, vieni kitus remia, sudaro vieną šeimos individualę esybę. Dirbant taikoje, vieni kitus remiant suglaustais pečiais ir gerų norų pilnomis širdimis, pasidaro milžiniški darbai. Geriausias pavyzdys, tai Jungtinės Valstybės ir jose sudaromieji organai. Paskui dar Vokietija ir dabar beabejo paims pavyzdį Kinija.

Lietuvoję 1926 metais įvykus demokratijai, visi gerų norų žmonės tikrai manė, kad jau šalis susitvarkys, pakils ir atsidurs tarpe kitų garsesnių ir nuotaikumu gyvenančių valstybių. Per keletą mėnesių jau buvo daug gero padaryta ypač su kaimyninėmis valstybėmis sueita į gerus santykius: su galingais rusais, vokiečiais dug jau buvo susitarta, ar bent baigiama tartis. Klaipėdos kraštas savo lietuviškumu ir atsinešimu prie N. Lietuvos valstybės jau buvo užtikrintas. Vilniaus prijungimas irgi jau buvo bepradedąs aušti, nes buvo užmezgami kuogeriausi santykiai su visais kaimynais, artimais ir tolimesniais. Rusai, vokiečiai skandinavai užjautė lietuvių darbams. Dar pagyvenus kelis mėnesius but tas pats draugiškumas padarytas ir su "pergalėtojais" prancuzais, anglais ir kitais jų rėmėjais. Bet šaly atsirado gaivalų, kurie išrinktus žmones, vadus, sukurtus organus, įstatymus pradėjo niekinti, nepasitikėti, šmeižti, griauti ir, pasekmėje, nuversti ir dar apgaulingu budu. Į veikiančius organus įsisėdo kiti asmens: nerinkti, be žmonių reprezentacijos. Ir matome, kad šaly dabar ramybės nėra. Dar didesnis suirimas, didesnis neužsiganėdinimas negu prieš perversmą. Parašiusieji eiliniai nariai iš tarpo v. l. savo vadams, kaltindami, kad jie "par davę" savo vadovybę kitiems, yra tas pats įtužimas, tas pats veiksmas, kuris buvo prieš perversmą, laike perversmo ir dabar po perversmui. Nepasitikėti savo organizacijoms, savo išrinktais vadais, savo sukurtais organais yra tas pats, ką prieš perversmą darė "fašistai", o dabar daro v. l., s. d. ir kt. pabėgę į užsienius.

Draugai, laisvės kovotojai: Jųs bastydamiesi po užsienius ir dar broliaudamiesi su priešais Lietuvos nepriklausomybės (nesakau tai pasirašiusiems laišką, bet turiu mintį užuomazgas padarytas pirmame politemigrantų kongrese Rygoje), kaip tik daugiau apsunkinate iškovojimą demokratijos Lietuvos Respublikoje; kaip tik daugiau duodate galės daryti sunkumus ir suvaržymus. Kad ir įvyko kokios nors klaidos, nesusipratimai, tai kurie galite grįžkite į Lietuvos Respublikos ribas ir apsigyvenę savo kutelėse truskitės savo ir savo brolių naudai, kaip pirmiau trusėtės. Šalies gerove, savo vadų atsidavimu ir gerbimu persiėmę greičiau šalis prieis prie tvarkos ir greičiau laisvės kibikštis apims visą lietuvių tautą.

O tie, kurie jau negalite sugrįžti, tai vieton liejus ant savo buvusių draugų "parsidavėlių ir provokatorių", tiesiog pasakius, šąšlavas, imkitės realaus darbo. Užsieniuose, kur jųs gyvenate, daug yra mųs tautiečių, kurie dar snaudžia, kurie dar nieko nežino apie geresnį gyvenimą, mokinkite juos, švieskite, platinkite tarp jų mųs spaudą, laikraščius, knygas. Kada bus Lietuvoje laisvė ir jųs visi galėsite liuoai sugrįžti, tai jus lietuvos liaudis sutiks su išskėstomis rankomis, busite visų mylimi ir gerbiami.

Pamėgsime eiti kita vaga, vaga žmoniškumo ir artymo meilės. Tą laišką, kurį atspausdinote užsienių priešfašistinėj spaudoj ir kurį išsiuntinėjote savo vadams, atšaukite ir pasisakykite, kad suklydote, ar buvote kitų suklaidinti. Kariauti prieš fašistus yra kiti keliai, kiti darbai. Pasiskaitykite kad ir tame pačiame Nr. "Pirmyn" vyr. leit. P. Paliuko (kuris dabar gyvena Argentinoje) "Fašistinį perversmą Lietuvoje" ir matysite, kad pas jį nėra tos piktos tulžies, tų skaudžių ir bereikalingų užmėtinėjimų ir dar neteisingų, kaip jusų "atsišaukime". Kas buvo jau pražuvo, dabar tik klaidas galima taisyti, o gal tas buvęs perversmas Gr. 17 d. ir naudos padarys: parodys, kad "lepšyste" negalima užsiminėti ir ja užsitikėti.

Ant galo dar noriu pasirašiusiems v. l. politinių emigrantų grupei Latvijoj pasakyti: jųs savo leiške apkaltinote vien tik savo srovės vadus, bet nei žodeliu neužsiminėte apie kitus vadus, butent socialdemokratus; juk ir jie buvo valdžioje ir užėmė dvi svarbiausias vietas; taipgi jųs gerai žinote, kad prieš perversmą Sleževičius buvo susirgęs ir jo darbus dirbo Požėla su Čepinsku. Bukite teisėti! Su tiesa ir darbštumu daugiau gero padarysite, negu su melu ir bereikalingais šukavimais.

Viso Jums gero linki
Amerikos pilietis,
Vinciunas.

SAVĘS KONTROLĖ:

Pamanyk du syk ir nesakyk nieko.

Apie Madas

Ne kiekvienas gali suprasti, kas yra mada. Kai kurie žmonės be jokio supratimo tą žodį naudoja. Pavyzdžiui, musų kaimynė Elena Semenovna taip tiesiog vyrui ir spiegia:

— Įvedė, sako, valkata madą gavęs algą visados pareiti girtas!

— O sakykit, kokia čia mada? Jokios mados čia nėra. Ir ne Jonas Prokofičas tą madą įvedė: gal, prieš Joną Prokofičą tukstančiai žmonių gėrė!

Keistuolė!

Arba štai Kiros Pavlovnos: iš antrojo numerio duktė blogai valgo: to nenoriu, to negaliu!

Motina, žinoma, įsižeidžia:

— nevedžiok madų, sako! Ryk, kas po nose padėta!

Tai jau visiškai kvaila! Nėra tokios mados, kad kas nerytų: kiekvienas žmogus visados nori ryti. O jei žmogus nenori ryti, tai reiškia svečiuose pietavo ar susirgo.

O ji: mada!

Žinoma, madų taip pat esti įvairių: kai kurios lyg ir iš gerovės, o kitos, galima sakyti, iš reikalo.

Kai kada gana sunku suprasti, iš ko tokia mada iškilo ir aplamai ar tai mada.

Pavyzdžiui, portfelius nešioti — tai mada ir nemada?

Kai kurie, aiškus daiktas, portfelius del mados nešioja, lazdos vietoj, o aš, pavyzdžiui, su portfeliu į pirtį einu.

Labai padoru išeiti.

Vieną sykį, tikrai, į tarnybą kojinę atsinešiau, o žmona namie ieško: kur viena kojinė prapuolė.

Pradėjau portfelyj ieškoti pieštuko, ir randu kojinę, ir kulnis pratrinta.

Gerai, kad niekas nematė!

Arba štai plaukus kirpti. Seniau plaukus nuo šiltinės kirpo, o dabar — negaliu niekaip suprasti kodel.

Aš Marės Ivanovnos klausiu:

— Kodel, sakau, jus plaukus nukirpdinote?

O ji juokiasi.

— Gal, sakau, pradėjot plikti?

— Mada, — ji sako.

Aš net nustebau.

— Jus, sakau, nevaržykitės! Vyras, sakau, jusų išvažiavęs, tai jums gal but, ilgu, o del ilgėsio, sakau, tokie dalykai netinka. Tai, sakau, ne gėda, o nelaimė.

Aš jai, žinoma, mandagiu budu primenu apie vabzdžius, o ji pasišiaušė:

— Kokias, sako, negardžias šlykštybes pasakojate!

Taip ir išėjo.

Žinoma, tokias madas ne visi tegali sekioti. Žinoma, kas turi pinigų — tam tik nuspiaut: jei ryt išeis ilgų plaukų mada — nusipirkai sau kasą kokios nori spalvos ir pink.

O ka neturi pinigų — lauk, kol plaukai užaugs. O tik plaukai užaugs, vėl išeis mada trumpus plaukus nešioti. Niekaip nepavysi mados.

Apie suknes aš nieko nesakau. Suknės aukščiau kelių aš giriu manufakturos atžvilgiu: iš vienos prieškarinės suknės dabar tris galima padaryti, ir visas sulig mada. Tikrai!

O bendrai ir visą madų reikalą negalima suprasti.

Kitados, budavo, miesto poniutės ir panelės labai bijojo saulėj įdegti; magazinuose vaistus nuo įdegimo pirkdavo, net agurkų rasalu ir pienu prausdavosi.

O dabar išėjo mada — įdegti.

Guli tokia fėja pliažė ir šutinasi. Kitos kailis nusilupa, šaukia iš skausmo, o vis tik įvairias kuno dalis suka į saulę. Girdi, mada.

Nusvyla saulėj, kai kepta silkė, ir kavalieriams vis nugarą rodo.

— Oi, pažiurėkite Irane Ivanovičiau, kaip mano nugara nudegė!

Na, tas, žinoma, žiuri.

Bendrai paėmus, ta mada ne sanitariška.

Kai kurios, gal but visiškai nenudegė, o tik į pirtį neeina.

Ir niekaip negalima suprasti: ar tai nuo įdegimo, ar tai nuo kitą ko kaklas kaip smalota ašis. Gal but, jei paseilėjęs pirštą per tą aklą pabrauktum, tai jokio įdegimo nebutų. O ji giriasi!

Žinoma, madų esti įvairių: vienos lyg ir iš gerovės, o kitos, galima sakyti, iš reikalo.

Vertė **A. Majus.**

KORESPONDENCIJOS

CLEVELAND, OHIO.

Maž daug.

Gal bus svarbu pranešti, kad pas mumis apie Clevelandą labai oras ne kas: Lija tankiai su griausmu, tai labai retas toks ruduo, kad girdėti griausmą. Aš nežinau kaip Chicagoj? (Visko buna **Red.**)

Martynas Bagušinskas yra susirgęs, guli ligonbutyje. Bagušinskas yra geras laikraščių rėmėjas.

Linkime greitos sveikatos.

K. S. Karpavičius su savo žmona parvažiavo iš Lietuvos; ten praleido apie 3-jetą mėnesių vakacijų. Visi clevelandiečiai yra linksmi sulaukę "Dirvos" rekadtoriaus sveiko ir linksmo. Kaip tik p. Karpavičius pagrįžo tuojaus "Dirva" vienu lapu užaugo o to reikėjo.

P. Šarkvietis, Kalanwood gyventojas pereitą Sekmadienį užsimušė su mašina važiuojant. Šarkvietis buvo grybauti ir biskuti turėjo "valstybinės" ant drąsos. Važiuojant namon kita mašina norėjo aplenktį Šarkvietį, o jis nenorėjo pasiduoti, leido mašiną kiek galint, tuo tarpu ant užsisukimo ir apvirto ir nusilaužė ranką. Šarkvietis paimtas ligonbutin, kur ne po ilgam mirė. Daktarai sakė: jeigu butų ranką nupiauta ten pat ant vietos, tuomet butų reikėję gyvastį pri laikyti, o kad to nepadaryta, nuo širdies gyslos patrauktos, tuojaus gangrinavo, gyvastis nepalaikoma.

— **Clevelando Ieva.**

CLEVELAND, OHIO.

Vanagaičio koncertas.

Spalių 19 d. dauguma clevelandiečių traukėme į to keisto paukščio Vanago koncertą, tad ir aš savo lizę pasitepęs išdumiau. Vos tik valanda po paskirto laiko praėjo, kai žiuriu Vanagas, lyg iš armotos į steičių išsovė, toks moteriškai pasirėdęs ir abelnai labai navatnas. Visus išjuokė išdirbo, na sakau man bus spakaina, nes plikių nekliudo. Kur tau, kaip užkliudė plikius, tai sako, kad ir paukščiai ant tų plikių galvų lizdus susikrautų, kad garniai akėčias užvilktų ir vaikus perėtų, kad asilas spardytų ir vis į tų plikių galvas. Tik dairausi, kas pirmas pradės mesti į tą vanagą tomeitį, bet kur sau-čia pats besėdįs SLRK prezidentas, plikas kaip ir aš, bet ir tas dar pakenčia, tai taip vanago ir nebenupešėme, o kudlos jo taip ir vyliojo nagus įleisti, kur giliau.

Po to užsėdo redaktorius, visus, kokių tik Amerikoj beprigraibė. Žiuriu gi po salę švaistosi dar nepeštas "Dirvos" redaktorius Karpavičius. Na, sakau, sau, ar jo ir nepamatys, kur tau, kaip užsėdo, tik ir sako ,kaip Karpavičius Lietuvoj buvęs ir midų alų gėręs, per barzdą varvėję, dantys neregėję. Bet kas Karpavičiui daugiausia patikę, kad Voldemaras esąs ir už jį mažesnis. Tai pasaks ir sako Karpavičiui, na dabar sako, kad nori mesk man su agurku ar tomeičiu, ką tik turi, tai Karpavičius buvo jau beeinąs atsinešti, bet vanagas ir čia visus apgavo, nes paskelbe, kad jau visą pasakęs ir programą išsėmęs. Tai moka Vanagas ne tik juokinti, bet ir savo kuną gerai sutvarkyti. Šiaip labai smagus žmogus. Apie Jozavitą kompilmentų neturiu, tiek daug jis vertas. Olšauskis iš Detroito taip pat. Sakau, jei tokių vakarų pas mus butų po daugiau, tai reiktų kitą kart atsinešti paklodes... ašaroms iš juoko šluostyti.

Kitą kartą plikiai organizuojasi atnešti Vanagaičiui gėlių bukietą, tegul jau bus sveikas, kad tik vis juokus krėstų. Dar ir keptų vištų duosime, kad apželtų. Publikos buvo labai daug, manau liko ant plunksnų.

— **K. Bijunėlis.**

KAIP KOMARAS SURAITĖ ONDRACHĄ.

Clevelande įvyko svarbios ristynės tarpe musų garsiojo lietuvių ristiko Komaro Juozo, amerikoniškai vadinamo Lithuanian Bull, ir tarpe kokio Ondrach, kurį pati Clevelando spauda pavadino "a somebody called Mr. George Omsprey Ondrach."

Vos tik pasirodė ristikai aptvare, kaip publika pradėjo šaukti "Leeft heem down, Joe, he's your meat, Joe, leeft heem down." Komaras ilgai ir nelaukė, ir tik praėjo 23 minutės, kaip Komaras tvojo tą keistųjį stuburą į grindis, o po 28 su pusę minučių Komaras turėjo pasiguldęs tą sutvėrimą du sykiu. Gerai, Juozai, tave jau žinome iš seniau. Dar norisi priminti, kad esi laukiamas Bostone ir Chicagoj.

RACINE, WIS.

Iš lietuvių judėjimo.

Šių metų pavasarį komunistai kartkartėmis įsismaginę visokių nepamatuotų priekaištų savo ruošiamose prakalbose darė, tiesiog keikė sandariečius, bet po kiekvieno tokių karštų puolimų sandariečiai gaudavo iš vietos lietuvių vis didesnę užuojautą. Vėją pasėję audrą piauna.

Štai spalio 26 d. buvo Andriuliui suruošta prakalbos; publikos suėjo nepavydėtinai vos keltas. Labai girtinai vietos lietuviai daro, kad tokių kaip Andrulis ir jam panašių neina klausytis, bet ką gero iš jų išgirsi, kad jie patys mažiamoksliai yra.

A. L. T. Sandaros 35 kuopa kaip tiktai rasis gera proga, neužimtas sekmadienis parengimu kitų vietinių draugijų, ruoš prakalbas ir drauge koncertą. Apart to bus dedamos pastangos suruošti koncertą p. Babravičiui; manoma kviesti p. Vanagaitį ir apie pavasarį vėl kreipsimės prie mums palankių Birutiečių, gal neatsisakys atvažiuoti mus mažos kolonijos lietuvių palinksminti.

Kitų draugijų parengimai.

S. L. A. 10-tas apskritys ruošia muzikalį programą ir šokius, lapkričio 11 d. 3 val. po pietų, Turner Hall,, Racine Wis.

S. L. A. 100 kuopa lapkričio 25 d., 12th Street Hall ruošia sukaktuves 15 metų gyvavimo. Kviečia iš Waukegano Liuosybės Chorą išpildyti programą, kurį mokina p. Kvedaras.

Čionai lietuvių yra nemažai gerų tėvynainių, visa bėda, kad nedaug turime veikėjų. Pageidautina jaunimą suorganizuoti; tris metai atgal kaip Sandaros Kliubas, net miela buvo žiurėti, kaip jaunimas gyvai veikia. Kliubui likvidavus, dabar pažangus jaunimas yra palaidas neorganizuotas. Prie Šv. Kazimiero Parapijos yra choras, bet ne tvirčiausis, kaip matyt ne kas kitas kaip vėl sandariečiams priseis imtis už rimto darbo sudaryti jaunimo Kliubą, nes tasai jaunimas visi apsiporavo, dabar vėl užtektinai priaugo, iš kurio butų galima sudaryti nemažą grupę čion augusio jaunimo. Kaip kurie pageidauja, sutverti Chorą; visa bėda, kad neturime chorvedžio; jei rasis bent 20 ukvatninkų norinčių lavintis dainuoti, kreipsimės prie kaimynų kenoshiečių, gal jie susimylės — pasigailės mus ir duos mums vieną mokytoją.

— **M. Kaparaitis.**

PITTSBURGH, PA.

Spalių 28 dieną 1928 metais, Tautiškos Parapijos po vardu Šv. Jurgio atsibuvo koncertas, surėgtas per Tautiškos Parapijos Chorą.

Pradedant koncertą pirmiausia buvo sudainuota himnai, Amerikos ir Lietuvos, teipogi ir kitų dainelių keletą, vadovaujant vargoninkui V. Vitkauskui. Taip išlavino dainuot, kad džiaugsmas ima beklausant, rodosi tikrai dainuoja lakštingalo baisais.

Toliau tęsėsi muzikališkas programas. Nes V. Vitkauskas yra geras muzikantas ir ant smuikos išmokino vaikus griežti ir ant pijanų. Per tai iš vaikų sudarė dailią orkess trą, kad ateityje galima tikėtis iš Lietuvių vaikų bus gerų muzikantų, nors ir dabar ne blogai atsižymi, ypač geriausią atsižymi griežda mas smuiką M. Stockunas. Tolesniai tęsentis vakarui buvo šokikė Marta Marčiukonytė, gal kokių 7 metų, ale kad šoka, tai šoka, įspudžiai ima bežiurint.

Ant galo parapijos pirmininkas V. Stačinskas pasakė trumpą prakalbėlę nurodydamas skriaudą nuo Rymionių, per ką turėjo atsiskirti nuo jų, ir nuotykius Tautiškos Parapijos.

Užbaigiant vakarą Tautiškos Parapijos klebonas Zigmontas Vispartas pasakė karštą prakalbą, kurią sunku žmogui yra aprašyti, nes kunigas Zigmontas Vispartas yra toksai kalbėtojas, išsilavinęs ,auk što moklo, ir važinėdamas po kitas žemes. Ta jo kalba vien tik šiurpuliai per kuną eina, ir dą reikia priminti, kad nieko neužgauna, ir su visais gražiai apseina.

Ir įstojus kun. Vispartui Pittsburghe į Tautišką Parapiją, jos reikalai daug geriau einasi ir tolyn vis kįla aukštyn; dabar yra perkami nauji vargonai už penkius tukstančius dolerių, kuriuos tikimės gauti apie Gruodžio 2 dieną. Gruodžio 2 dieną bus iškilmingas apvaikščiojimas, nes bus pašventinimas bažnyčios. Atvažiuos vyskupas J. Gritėnas ir su juo daug svečių ir taipgi iš apielinkės Pittsburgho bus daug svečių, kuriuos vardan parapijos visus užprašo.

— **P. P.**

Pittsburge Mirė 110 Metų Amžiaus Lietuvė.

Buvusi 2 metus nelaisvėj "Lenkams Lietuvą paėmus"

Pittsburgh laikraščiai aprašo Mrs. Antuanette Cratavage (?) trumpą gyvenimo biografiją ir mirtį. Ji prieš 20 metų atvažiavo į šią šalį, turėdama jau 90 metų ir dar išgyveno 20 metų visai sveika ir linksmo budo. Ji labai mėgusi daryti vaisvynį ir pati jo gerti, taip pat nerdavusi divonus ir dalindavusi juos pažįstamiems, gydydavusi savo kaimynus namie virtomis žolėmis, ir buvusi labai kalbi ir sugyvenama senutė. Ji nemokėjo nei rašyti nei skaityti, bet turėdama suvirš 100 metų ji gerai matė be akinių.

Ji gimusi Lietuvoje, budama dar 16 metų amžiaus ji buvusi pagauta nelaisvėn ant Lenkijos Vokietijos sienos, "kai Lietuva buvo Lenkų pagrobta", kaip jos duktė Mrs. Frances Marčukonis sako. Jos vyras mirė prieš 40 metų. Ji paliko sunų Juozapą Kratavage Detroite ir dukterį Fr. Marčukonis, be to 12 anukų ir 12 pranukų.

Senutė buvo su duktere išėjus į miestą pamatyti lekiant per Pittsburgha Amerikos cepeliną Los Angeles. Ji labai stebėjosi tuo oro milžinu ir sakė, kad tai esąs pats įdomiausias dalykas, kokį ji savo amžy mačiusi. Sugrįžus namo sakėsi jaučiantis pavargus. Rytą metą duktė nuėjo kelti senutę eiti į bažnyčią, bet rado mirusią: "Tai ji nuėjusi susitikti savo draugės", paaiškino duktė; jos draugė buvus Mrs. Agnieška Rasimas, kuri turėjo 95 metus, kai ją traukinis suvažinėjo.

Mr. Jonas Kuizinas prie tos žinios dar rašo, kad senutė Lietuvoje baudžiavos laikais yra daug vargo vargusi, buvusi ponų parduota ir išvargusi keletą metų prie sunkių darbų nelaisvėj, paskui apsivedusi ir dirbusi prie bažnyčios ir prie ponų: paskui kai jau senutė buvo 90 metų ją žentas pasiėmė Amerikon.

Senutės laidotuvės buvo labai iškilmingos. Lydėjo apie 50 automobilių. Šv. Jurgio bažnyčioj ir ant kapinių laikytos pamaldos; lydėjo kun. Vipartas su dar dviem kunigais. Palaidota lietuvių kapinėse su pamokslais ir prakalbomis.

Butų gera, kad iš senutės atsiminimų kas parašytų plačiau.

HARTFORD, CONN.

Mirtis ant geležinkelio.

Spalių 31 dieną apie 9 valandą vakare automobiliu važiavo trys vyrai ir viena mergina, Marė Januliutė 17 metų amžiaus. Važiavo pasilinksminti, pasišokti į surengtą Halloween pramogą. Važiuojant iš Hartfordo į Windsor užvažiavo ant geležinkelio ir tuom pat laiku ėjęs traukinys du vyru (svetimtaučiu) ir Marę Januliutę užmušė. Vienas vyras, airys, išliko gyvas. Januliutė dar buvo gyva nuvežta į ligoninę ir nupiovus kojas tuoj numirė.

Musų laikraščiuose tankiai matyti raštelių persergėjančių musų lietuvaites, kad jos su svetimtaučiais nedraugautų. Bet kur tau! Manote, kad jos skaito mus laikraščius, seka lietuvių gyvenimą? Ne! Lietuviai tėvai nesirupina savo vaikais ir pavelija "trankytis" su svetimais, nepažystamais. Hartforde yra SLA. jaunuolių choras, bet kiek jame mus jaunuolių priklauso? Tik maža dalelė! Choras turėjo savo Halloween pasilinksminimo vakarėlį ir viskas buvo gražu, smagu, draugiška, morališkoj dvasioj. Nekartą jau kviečiau vietos jaunuolius rašytis prie SLA. choro ir nurodžiau, kad pamokos atsibuna Lyric svetainėje, Park gatvės, kas Penktadienio vakarą.

Marės Januliutės (37 Squire St.) nelaiminga mirtis tegu pamokina mus jaunuolius ir sykiu tėvus, kad gyvenimu reikia kitaip rupintis, negu rupinosi iki šiol mus tėvai ir jų vaikai.

Numirė Juozas Čebelis.

Lapkričio 2 dieną numirė J. Čebelis 37 metų amžiaus. Jis gana ilgai sirgo ir daugiausia gulėjo miesto ligoninėje. Paliko našlę su vaikais. Minimas Čebelskis neprigulėjo nei į jokią draugiją, o pinigų nei kitokio turto nepaliko. Prieš pat susirgimą, turbut nujausdamas ligą, padavė aplikaciją į SLA. 124 kp., bet aš matydamas, kad jis išrodo silpnas nesiskubinau prirašyti. Minimas Čebelis buvo bolševikiškų pažiurų, bet šiaip geras lietuvis ir darbininkas.

Atsikreipiu prie visų Hartfordo lietuvių, kurie dar esate sveiki ir jauni, prisirašykite prie lietuviškų draugijų, prisirašykite prie Susivienijimo Lietuvių Amerikoje 124 kuopos. Kada prigulėsite ir nelaimėje atsirasite, ar ligoje, ar mirty, tai gausite pašalpą ir gražų aprupinimą ir dar savo šeimą sušelpsite.

— **B. Vedeikis.**

Nauja, Neseniai Atidaryta

Grosernė ir Bučernė

Mėsa visados šviežia
Valgiai kuogeriausi

Taip pat visoki gėrimai, cigarai, cigaretai. Vaisiai, daržovės, viską pas mane rasite ko tiktai jums reikia.

T. VALKIS,
Kampas Bliss and Pine Street,
E. HARTFORD, CONN.
Telephone Lawel 1983

MINNERSVILLE. PA.

Spalių 12 d. išvažiavo konvencijon į Cleveland, Ohio 348 Jaunuolių kuopos prezidentas Mindaugis Šaparnis. Gerb. Šaparnis yra valdiškas pieno produktų inspektorius ir šioje apylinkėj labai daug gero padarė ypač miesto gyventojams, nes pirma budavo parduoda perpirkliai pieną žmonėms visai netikusį, su vandeniu praskiestą.

Atgal 3 mėnesiai jaunas musų Šaparnis gavo pakvietimą apsilankyti pas vieną daktarą į Frackville, Pa., kurio visa šeimyna buvo labai sveika ir niekas nebuvo džiova sirgęs, o 16 metų duktė susirgo — džiova. P. Šaparnis peržiurėjo ir ištyrė maistą ir rado, kad farmerio ukininko karvės, iš kurio pirko pieną, 49 karvės serga džiova. Suvažiavo daktarai ir pripažino, kad Šaparnis turi labai gerą gabumą tokioms ligoms pažinti ir pakvietė p. Šaparnį į savo konferenciją Pottsville, Pa., kur p. Šaparnis ilgoje kalboje įrodė pavojų žmonėms iš nesveiko pieno ir naudą iš sveiko. Sakė, kad vaikai, kol motinos juos maitina, tol žiurėk sveiki auga, o kaip tik pereina ant karvių pieno, tai ir užsikrečia. Ateinančio sausio mėnesį p. Šaparnis paskirtas delegatu į maisto inspektorių konferenciją Harsburg, Pa., kur jam pavesta laikyti referatas tais klausimais.

— **A. Banišauskis.**

GARSINKITĖS SANDAROJE

HOME RESTAURANT
(VALGYKLA)
Jono Makarevičiaus
419 CAMPBELL AVE.
WEST HAVEN, CONN.
Tel. West 2765

Vasaros metu kuomet lietuviai tankiai lanko pajurio maudynes 'Savin Rock' kviečiu tautiečius į mano valgyklą skaniai pavalgyt.

LIETUVIŠKA UŽEIGA

Padidinta ir naujai ištaisyta pirmos klesos lietuviška užeiga-valgykla.

CHARLE'S LUNCH
94 Millbury St.
Worcester, Mass.

FRANK ZALAPUG
56½ ORANGE ST.
WORCESTER, MASS
Atlieku visokį link namų pataisymo medžio darbą. Taipgi pentinu popieruoju. Darbą atlieku gerai.

JOS. ZUROMSKIS
ELECTRICIAN
WIRING and REPAIRING
Motors—Fixtures—Water Pumps
Tel. Park 5452 Tel. Cedar 7336

Joseph J. Dirsa
LIETUVIS GRABORIUS
Teikiu patarnavimą laidotuvėm ir išrendavoju automobilius vestuvėm ir kitokiem pasivažinėjimam.
Gyvenimo vieta
194 Milbury st. Tel. Cedar 4953
3rd Floor
Office Funeral Home,
212 Millbury St., Worcester,
Tel. Park 2756

DETROIT, MICH.

Spalio 28 d., Lietuvių Svetainėje S. L. A. 352 kuopa surengė koncertą, kuris pavyko gana gerai. Programą pildė Detroito žvaigždės — dainininkai: p-lė Sofija Žukauskaitė, J. Valiukas, artistas Olšauskas ir p-ni Medonienė — smuikininkė. Reikia pasakyti, kad programas buvo toks puikus, kad retai Detroite pasitaiko, ypatingai publikai patiko Valiu ir Olšausko duetai. Jiems tiek publika plojo, kad kiekvieną dainą turėjo kartoti. Nežiurint, kad rengėjai su pagarsinimu suvėlavo, plakatai pasirodė tik vieną savaitę prieš koncertą, bet publikos susirinko gana skaitlingai. Ši kuopa šį sezoną rengiasi prie didelio veikimo, po šio koncerto kiek girdėti tuojau pradės rengtis prie pastatymo didelio veikalo p-no Bajoro "Motina" keturių veiksmų dramo. Moterys taipgi nenori vyrams pasiduoti, ir tik slapta planuoja ir nuo vyrų slepia. Žiurėsime, ką jos parodys. Reiškia, judama, krutama visais kraštais labai linksma girdėti.

—**Korespondentas.**

KUOMET NORĖSITE
RAKANDU
Atminkite, kad musų krautuvė yra biznyje jau 40 metų. Už cash arba išmokėjimais.
R. NORTHBRIDGE FURNITURE CO.
Worcester, Mass
166 Southbridge St.

VALGOMŲ DAIKTŲ KRAUTUVĖ
Jeigu norite gauti geriausias mėsas ir kitus valgomus daiktus, tai užeikite į A. Kriaučialio ir J. Krasinsko krautuvę.
781 MILLBURY ST.,
Worcester, Mass.

Ofiso Tel. Park 3491
ADVOKATAI
BARKUS IR ABODEELY
725 SLATER BUILDING
Worcester, Mass.
IGNAS J. BARKUS
101 Sterling st. Maple 4964.
MICHAEL N. ABODEELY
71 Suffolk St. Ceder 6771

LIETUVIŠKA DUONKEPYKLA
Mes kepame 6 rušių doną keikus ir pajus.
Nepamirškit ir klauskit musų duonos
A. Duda ir V. Staliauskas
75 WARD ST.
Worcester, Mass.

GEORGE WIEGERT CO.
Užlaikome visokias mėsas, dešras ir virtas ames. Viskas dideliame pasirinkime.
275 GREENWOOD ST.
Worcester, Mass.

Lietuviškų Čeverykų Krautuvė
90 MILLBURY ST.
Worcester, Mass.
Vinco Čėsnos krautuvėje visuomet galite gauti gerus čeverykus del visos savo šeimynos. Prieinamos kaino ir užtikrintas patarnavimas.

PRAN. J. BUBLYS
BOBBLIS
LIETUVIS ADVOKATAS
638 SLATER BLDG
Tel. Park 2939
Namai 51 Harlem Street
(Kampas Sterling St.
Tel. Cedar 1768-M
WORCESTERY

PIANAI, RADIO, GRAMOFONAI
Lietuviški Victor, Columbia ir Okeh rekordai
Pianams rolai lietuviški, rusiški ir lenkiški. Pirkdamas visus savo muzikalius instrumentus čia, sutaupinsit pinigus. 18-29
Konczanin Music Shop
136 Millbury st. Worcester

Tel. Park 4049
W. N. ESTABROOK
žinomas Worcestery gėlių laikytojas. Laidotuvių vainikai, vestuvių bukietai, prieinamomis kainomis 50-29
372 MAIN ST.
WORCESTER, MASS.

Tel. Cedar 7206
A. J. KATKAUSKAS
Didžiausia Drapanų Krautuvė
ant Millbury St.
Vyriški ir moteriški drabužiai dideliame pasirinkime.
372-376 MILLBURY ST.
Worcester, Mass.

RUKYKITE
C. C. A.
CIGARUS

LIETUVIŠKA
SKUTYKLA
382 Millbury st.
Worcester, Mass.
Kerpam gražiai plaukus vyrams ir moterims už 35c. vaikams 25c. išskiriant subatas. Skutam barzdas už 15c.

VINCAS DEGUTIS
Generalis Kontraktorius
Budavoja naujus ir taiso senus namus. Patarnavimas visuomet geras.
15 ENGLEWOOD AVE
Worcester, Mass.

M. CIVINSKAS
Lietuvis Graborius
340 HARDING ST.,
WORCESTER, MASS.
Tel. Park 4156
Patarnauju laidotuvėm ir išrendavoju automobilius įvairiems reikalams

Tel. Park 2240-4274-4381
PETER BROTHERS
COAL, WOOD & LUMBER
Geras Patarnavimas
161 WASHINGTON STREET
WORCESTER, MASS.

Tel. Tel. Park 2470
BEN. MENDELSOHN
Advokatas
ir registruotas notaras Lietuvos atstovybėj. Atlieku visus legališkus darbus kaip Amerikoje taip ir Europoj.
390 Main St. Room 931-932
Worcester, Mass.

SAUGOK GALVĄ IR VIDURIUS
Žmonės, kuriem skauda galvas arba kurių skilvis gerai nedirba, tus greit palengvinti, jeivartos Pepsenic Seltzer, kuris širdies visai neliečia. Galima gauti aptiekose arba siuskite 5c. stampomis del sampalo
PEPSENIC SELTZER CO. Worcester, Mass.

National Ice Cream Co.
Darydami kokius parengimus reikalaukite musų Ice Ice Creamo ir toniko. Visiems suteiksiu tinkamą patarnavimą.
P. A. DĖDYNAS
96 MILLBURY ST. WORCESTER, MASS.
Telefonas: Park 7984

Teatras ir Muzika

DAILĖ.

Virtus dailininkui gyvu amatninku, šiaip ar taip, ir pati dailė turėjo virsti tikru amatu. Ir kurie pajėgiame tiksliau rišti painias gyvenimo problemas, be abejo, kad ir suprantame, jog šiandien dailininkas jau nebegali daile tiktai džiaugtis, gėrėtis ir nesuvaldomu jos mėgimu pasitenkinti; nėgi, pagalios, gali tai daryti visuomenė. Ne. Jis turi realiai su sidurti su galingais gyvenimo reikalavimais, jis turi reaguoti į juos ir podraug dirbti taip, kad jo darbo daviniai tuos gyvenimo reikalavimus patenkintų. O tai reiškia, kad jo darbas ir darbo vaisiai turi buti ne tiktai grožybės pilni, bet ir naudos žmonijai kupini. Jeigu jo darbe ir jo daviniuose nėra to, kas galėtų atsakyti į gyvenimo reikalavimus, antraip sakant, kas galėtų buti naudinga, — jo darbas ir vaisiai yra be vertės, arba tik žibučiai, jokio gilaus tikslo neturinčiam patenkinti.

Nuėję šiandie ar skulptoriaus ar lipdintojo, ar pagalios tapytojo darbo vaisių pasižiurėti, jau nebeveizime tik tais žvilgsniais, kurie širdį patenkina, bet podraug ir tais, kurie protą ganėdina. O tai reiškia, kad ieškome kurinyj ne vien tik grožybės, bet ir naudos. Žiurime į jį, ką jis, apart širdies, ir protui gali duoti. Taigi, ar turi kokią nors savybę, kad senovę mums vaizduotų ir iš jos turtingo archyvo ką nors gero išvilktų, ar turi, pagaliau, ką nors gero iš šių dienų gyvenimo, kas galėtų mums pamoka buti, ir t. t. — Klausydami muziko bei dainininko ar vaidintojo irgi nepasitenkiname vien tik jo technika ir įgimtomis dovanomis, bet žiurime, ką jis musų protui duoda; vadinasi, ar tas "ką" turi savyje tobulybės ir galios mus pamokyti.

Bet gal jus sakysite, kad, kaip čia gali buti, kad ve ir šaltu protu į dailę žiurėdamas, gali ir iš jos, tarsi kokios mokyklos, pamokas gauti? — O kodel ne? Argi patsai gyvenimas nėra aiškiai mums nebe kartą parodęs, kad žmonės, kurie dažnai lanko gerus muzėjus, teatrus, koncertus, yra nepaprastai apsišvietę žmonės? Ir šitų žmonių ne tiktai širdis (kuri bene tik daugiausia smagumo iš dailės gauna), yra puošni, bet ir protas gražus ir gilus.

Taigi ir reikia suprasti tikras dailininkas, kaipo naudingas draugijai amatninkas. Tik jis, suprantama, yra vienas iš tobuliausių ir kilniausių amatninkų. Todel ir jo darbas yra ne tiktai tikras amatas, bet ir puošniausias — tarsi visų amatų žiedas.

—Algirdas.

CHICAGOS ŽINIOS.

Chicagoj Nušautas Garsus Plėšikų Bandos Vadas Saltis.

Prieš kelias dienas Chicagoj policininkas Thomas Curtin su didžiausiu pavoju savo gyvybei nušovė garsų vadą Saltis arba Dorrow, beplėšiant jam restoraną. Dabar suimti dar du tos bandos sėbrai W. Emmerling ir Steve Kučinski; jų vežime rasta šautuvas, jie yra išbombardavę daug saliunų, ga radžių; jų buveinėj rasta daug dinamito.

Dr. A. L. Graičiunas Gavo Padėką.

Republican National Committee Western Headquarters menageris James W. Good atsiuntė Dr. A. L. Graičiunui laiš ką, kuriame sako: Kongresmanas Hull pranešė apie lojalumą ir pasisekimus Tamstoms padėtose pastangose laike kampanijos. Todel negaliu uždaryti savo stalo kampanijai pasibaigus nepasiųntęs Tamstai žodį asmeninės pagar bos ir padėkos už visą tą gerą darbą, kokį Tamsta padarėte."

Laiškas Redakcijai.

Kadangi kurs laikas "Vienybėje tenka pastebėti visokių netikslumų, su kuriais ir mano vardas rišamas, tai norėčiau porą žodžių atsilieptl. "Vienybėje" vis skelbiama, kad aš netinkąs buti Tautiškos Parapijos pirmininku.

Aš išbuvau 5 metus parapijos pirmininku, visą laiką teatrus lošiau ir vis žiurėjau parapijos turto, kaip savo akies, ir niekas man nenurodys, kad aš kur negerą bučiau parapijai velinęs, ar kur kokį sau iš to dalyką daręs. Ne tik parapijai tarpavau, bet ir Tautiškos korporacijos buvau pirmininku, ir šiandien esu jos vice-pirmininku, dar buvau Šv. Laurino Draugijos pirmininku ir nie kur niekas ant manęs nieko pik to pasakyti negalėjo, ir visi manim pasitiki. Tik kaž kodel pasidariau nebegeras kun. Šleiniui ir Choristams, ir tai ne visiems. O tai turbut delto, kad žiurėjau tiesos. Paklausiau kun. Šleinio, kodel aš nebetinkamas, sako — nieko nežinau, klausk choristų.

Aš žinau, kaip su choristais buvo, kad jie turėjo pasirašyti rezoliuciją kaikas visai neskaitęs, ir tik gyvu verksmu prašomi pasirašė, kad klebonas taip norėjo, ir tų dauguma jau buvo išėję. Visas ginčas buvo sukeltas del p. Valaičio mokytojavimo; kur aš viename susirinkime paklausiau kunigo, kodel vargonininkas nebemokina vaikų ir klebonas atsakė, kad mokinąs p. Valaitis. Tad ir tą rezoliuciją tam tikslui surašė, bet kas ją pasirašė, visai ne tėvai tų vaikų, kuriuos p. Valaitis mokino ir ne tie, kurių "broliukus ir sesutes" mokina. P. Cilcius ir Petrukonis yra kavalieriai, juos gyvus matau, p. Bagdonas nepasirašė, o p. Mar kevičius yra neparapijonas ir jokių duoklių nemoka.

Kitas mano "netinkamumas" buvo tas, kad pareikalavau, kad butų grąžinti bažnyčios drabužiai, kurie buvo paskolinti kokiam tai lenkų kunigui ir kad butų visos parapijos bylos apmokamos, kad parapijai nebutų sarmatos. Tai dabar ir likau negeras po to, kai dirbau 10 metų parapijai sustiprinti ir visų tautinių lietuvi labui.

Štai rugpiučio 12 d. įvyko parapijos susirinkimas. Susirinko visokių, matyt su išanksto paruoštu planu, na ir iškėlė p. Černauskio pašalinimo klausimą, kurs yra tautiškų kapinių Trustee, bet Černauskui atsisakius pasirašyti atsisakymą taip ir paliko. Aš matydama to susirinkimo tikslą perdaviau pirmininkystę vice-pirmininkui ir kada iškilo mano pasitraukimo bei atsisakymo iš pirmininkystės klausimas, tai pareikalavau žodžio tam tik ri fanatikai emė šaukti, kad man žodžio nedūotų.

Nors gėda tokiems parapijonams taip aklai elgtis ir man skauda, kad dirbus tiek metų reikia apleisti parapiją del Lawrence gerai žinomų intrigų, tačiau manau, kad intriganai atėjo ir išeis, o parapija buvo ir pasiliks, tik svarbū, kad ji tuo tarpu nesusilpnėtų tiek, kad paskui ir vėl stojus geriems žmonėms ją tvarkyti nebutų pervėlu ją beatstatyti, kaip buvus.

K. Vidunas,
26 Millford Street,
Lawrence, Mass.

Kuno ir Proto Sveikata

I. INFLUENZA.

Ne visi vienodai ją vadina.

Influenzą gana dažnai žmonės ir kitaip vadina, butent: **gripas, sloga irmedė** arba ir **kaulaligė.**

Kas per liga yra influenza?

Influenza yra staigi, limpama ir labiausiai kvėpavimo prietaisas puolanti liga. Puola ji, kiek rečiau, ir nervų sistemą. Kada-ne-kada gauna ji susimesti ir į penybos kanalą, ypačiai skrandį (pilvelį, skilvį) ir žarnas.

Influenza labai smarkiai plinta, ir kartais, kaip tai 1918 metais, kone visame civilizuotame pasaulyje atsiduria. Tai pandemiška influenza. Kartais ji užpuola tik kokią apygardą, kur ne paprastai daug žmonių ja apserga. Tai epidemiška influenza. O kartais ji susimeta į kokią nors vietą ir tenais gana pastoviai laikosi. Tai endemiška influenza. Pagalios, kaip dažniausiai ir atsitinka, tai tik kur-ne-kur ji tepasirodo ir tik vieną kitą teužpuola. Tai sporadiška influenza.

Tikroji influenzos priežastis, šiaip ar taip, nėra dar žinoma, Tiesa, speliojama gana daug, bet su tais spėliojimais, reikia tiesa sakyti, net nė apytikrių įrodymų negauna ma; tai ką jau čia ir tekalbėti apie tikrus. **Influenzijos bacilus** yra visai diskusinis, vadinas, vieni stoja už ji, kiti prieš ji, bet nei vieni, nei kiti nepajėgia moksliškai įrodyti, kad jis va yra pamatine influenzijos priežastimi.

Žodis kitas iš influenzijos itorijos.

Influenza pasauliui jeu ne be naujanybė. Tiktai pereitame šimtmetyje buvo net keturios pandemijos: 1830—33, 1836-37, 1847—48 ir 1889—90. Bet 1918 metų pandemiška influenza, šiaip ar taip, visas pirmesnes viršjio. Ji puolė daugiausiai tarp 20 ir 40 metų amžio, vadinas, jaunus žmones. Vaikai ir seniai maža kiek nukentėjo. Baisiai dažnai pasekė ją aštrus plaučių įdegimas. Pastojusias (nėščias) moteris itin influenza dabar puolė. Jauni ir stiprus žmonės mirė tukstan čiais. Pravartu čia paminėti, kaip smarkiai influenza plėtėsi Amerikos kareivių stovyklose. Pavyzdžiui, laivas **Olympic** atplaukė į portą su 5,951 kareivių. Pirmoje pribuvimo dienoje susirgo 571, o į tris savaites jau sirgo 1,668, iš kurių 534 (32 nuošimčiai) gavo plaučių įdegimą, ir 317 (59 nuošimčiai) mirė.

Influenzos epidemija paprastai pasilaiko vienoje vietoje nuo šešių iki aštuonių savaičių. Apie 40 nuošimčių visų gyventojų ja apserga. Vargiai yra kita apsikrečiama liga, kuri taip smarkiai plėstis galėtų.

Influenza beveik visada veikia. Tai vienur, tai kitur ji, žiurėk, išsimuša ir smarkiau ar lėčiau veikia. Kur-ne-kur ji, tartum, nickad nenustoja veikus.

Pandemiškai influenzai prae jus, po tam, per kokius kelis metus, tai vienur, tai kitur seka endemiška, epidemiška arba ir sporadiška influenza. Štai pav., 1889—90 metų pandemija, (kuri, rodos, prasidėjo Turkestane ir paskui iš rytų ėjo į vakarus, o į 12 mėnesių mažne visą pasaulį užpludo) 1891 ir 1892 metais pasekė gana smar kios epidemijos.

Kodel influenzą tenka žmonėms gauti.

Tikrai, kaip jau pasakyta, dar nėra žinoma. Prastos gyvenimo aplinkybės (netikęs sa nitarumas), prastas žmonių užsilaikymas (nepaisymas higienos dėsnių), reikia tiesa sakyti, labai mažos įtakos čia turi. Kaip jau pandemija, arba plačiai išsiplėtus epidemija, užeina, tai susirgti gauna visokių luomų ir visokio užsilaikymo žmonės. Sezonai, rodos, irgi maža ką bendro čia turi.

Pfeiffer'io, Kitasato ir Canon'o surastas **influenzijos bacilus,** šiaip ar taip, bent pakol kas jokio mokslininko pagrindo neturi. Influenzos epidemijos, kurios pasekė 1889 metų pandemiją, ne visada turėjo influenzos bacilą. O tai reiškia, kad daugelyje ligonių, nors jie ir iš tikrųjų influenza sirgo, vis delto influenzos bacilų užtikti neteko. Su nekuriomis epidemijomis, tiesą sakant, ėjo visai kitas organizmas, butent, **kataro mikrokokas** (micrococcus catarrhalis). Taigi, jeigu žmogus tikrai influenza serga, o tuo pačiu kartu influenzos bacilų jame surasti visai negalima, tai jau tada noroms nenoroms manyti reikia, bene tik kas nors kitas pamatine infuenzos priežastimi tėra. Veikiausiai bus tai toks mikroorganizmas, kurio mokslui dar neteko pažinti.

Influenza užsikrėsti tenka paprastai tiesioginiu arba ir netiesioginiu keliu vienam asmeniui nuo kito. Užsikrėsti labai lengva, nes liga yra be galo limpanti (infekcinė), ir plečiasi tarsi kokia liepsna.

Ir žmogui influenza apsikrėtus, ji labai greitai jame išsivysto, dažniausiai į dieną, retai kada kad ima tris dienas. Aišku, kad todel influenza ir baisiai smarkiai plėčiasi.

Sykį influenzą gavus, visai nereiškia, kad daugiau jos nebegausi; vadinasi, atsparos prieš ją išidirbti negalima. Turint betgi galvoj tą faktą, kad influenzo epidemijos ateina ir, taip sakant, pereina, vadinas, išnyksta, susidaro šiokio tokio pagrindo, manyti, kad bene tik visos apygardos arba kad ir visas kraštas ima ir įgauna šiokią tokią atsparą prieš influenzą atsilaikyti. Veikiausiai taip ir yra. Tikrai betgi nėra žinoma.

Influenza susirgti gauna tiktai žmonės; gyvuliai paprastai yra liuosi nuo jos. Gal but, kad ir prie bezdžionių ji limpa; tikrai nėra žinoma.

PRAMONĖ:

Kas nenori dirbti, neprivalo valgyti.

KINŲ IŠMINTIS.

PRIEŽODŽIAI.

NESĄMONĖS:

Palietus tik medį sugauti paukštį.

Aklo klaustis kelio.

Pridėjus kuro užgesinti ugnį.

BIZNIS::

Geriau nueiti, kaip pasiųsti.

Didelis pelnas, didelis rizikas.

Prieš pirkdamas apkalkuliuok pardavimą.

Lengva atidaryti šapą; sunku ją išlaikyti atdarą.

Be linksmo veido nepradėk prekiauti.

SUNKUMAI:

Lengviau pasakyti, kaip padaryti.

Iš vilko duobės į tigro nasrus.

IŠMINTIS:

Geriau mirk, kaip atsuk nugarą protui.

Nesidairyk į pagundas, ir tavo mintis bus rami.

Mažas dalykas yra badu mirti; didis dalykas yra netekti keno gerumo.

AUKLĖJIMAS:

Lengva išmokti, sunku praktikuoti.

Moterystė ir mokslas yra dvi vyriausios profesijos.

Kas mane mokina vieną dieną, yra mano tėvas visą amžių.

Mokslo žmonės yra šalies turtas ir šventadienių papuošalas.

ŠEIMYNA:

Vieningoj šeimynoj laimė pati pareina.

JAUNUOMENĖ:

Vaike matyk žmogų.

Požymis turi but padarytas lyg jauname.

Phone Pullman 5950

Waitches Brothers Korporacija

Real Estate — Paskolos — Inšurinai

10756 Michigan Ave.

CHICAGO

B. A. WAITCHES

Vedėjas

"MARGUTIS"

MUZIKOS IR JUOKŲ MĖNESINIS ŽURNALAS

Dainos: Chorams, Solistams
Gaidos dėl pijano
Teatralams veikalai
Pilnas geriausių juokų
Kaina $1.00 metams
"MARGUTIS"
3210 S. Halsted St., Chicago, Ill.

NAUJOJ VIETOJ

Buvęs Sandaros Prezidentas, plačiai žinomas visuomenės veikėjas Dr. K. Drangelis (Dentistas), persikėlė į **naują vietą,** 2417 West 63rd Street, netoli Western Avenue, Chicago.

Tel. Republic 2266.

Valandos nuo 10 ryto iki 8 vak., išskiriant trečiadienį.

J. H. JABLONSKIS

PARDUODU ANGLIS IR COOPER KOKSUS

Geriausios Rųšies

Galima po mažai mokant vasaros metu įgyti anglių visai žiemai. Lietuviai pažysta mane, o aš Lietuvius. Reikale kreipkitės

39 Spring st. West Haven, Conn.
Arba telefonuok West 1662

NADAS RASTENIS

ADVOKATAS

700 West Lombard Street
BALTIMORE, MD.

Telefonai:
Buto: Gilmor 0361
Ofiso: Calvelrt 5896

A. KISSEL

BARBERYS

368 Kensington Ave.

FIRST CLASS

$1000 iki $5000

GYVASTIES APDRAUDA BE MEDIKALĖS EGZAMINACIJOS

Sveikiems žmonėms nuo 17 iki 50 metų amžiaus

Specialiai kontraktai — kreipkitės į mane sužinoti kaip išgauti išmokėtą "policy" į 13 metų, mokant paprastą mokestį.

Jungia investmentą su pilna apdrauda. Su medikale egzaminacija, galima apsidrausti iki $300,000.

KOMPANIJA SU MAŽIAUSIOM IŠLAIDOM AMERIKOJ

Kompanijos turtas — $400,000,000

Esame pasekmingai veikią per 57 metus

Rašykite ar prisiųskite šį kuponą

K. J. PHILLIPS
(Fillipovich)
Apdraudos Patarėjas
751 W. 31st St., Chicago
Mieste ofisas
112 W. Adams St.

Be jokių obligacijų iš mano pusės, malonėkite pranešti man apie smulkmenas ir kainas.

Vardas .....
Adresas .....
Gimimo diena .....

UAL-MONT CALENDAR Co.

Br. Vargšo
Gadynės
Žaizdos,
Svetimas
Dievas,
Saliamono
Sapnas

Galilėjo
Galilėjus,
Vagis,
Audra
Giedroje,
Genovaitė.
Puikios
Dainos

M. G. VALASKAS

KNYGYNAS – SPAUSTUVĖ – AGENTURA

Parduoda namus, lotus ir farmas.

373 KENSINTON AVE., Roseland-Chicago.

Telefonas Pullman 0670.

Parduoda laivakortes ant greičiausių ir geriausių laivų.

Siunčia pinigus į visas dalis pasaulio greitai ir saugiai.

Visokių rušių išdirba sieninius

Kalendorius

Spausdina nuo mažiausios kortelės iki didžiausios knygos.

Parduoda savos ir kitų spaudos knygas ypatingai teatrališkus veikalus.

Vabalninkėnų Dainos — 25 c., Vasaros Grožybių Dainos — 20c., Apgailestavimo Balsai — 15 c., Pasakos, Pritraukimai Veselios ir Giesmės — 30 c., Teisingos Paslaptys — 25 c., Vadas prie Moterystės — 15 c., Negyvėlės Meilė — 15 c., Iš gyvenimo be mokslo ir mokykloj—10 c., Dvasiški Vadovai ir Parmazonai — 15 c., Morališkas Kabolas — 25 c., Kulturiški Piešiniai. — 15 c.

NĖRA KITO TIESESNIOKELIO LIETUVĄ

ARBA IŠ LIETUVOS Į AMERIKĄ KAIP PER

Klaipėdą

— ANT —

BALTIC AMERIKOS LINIJOS

Važiavimas su vienu iš B.A.L. Laivų per Klaipėdą prie dabartinių aplinkybių yra labai malonus ir visai keleivių nevargina

KODEL LIETUVIAI VAŽIUOJA ANT ŠIOS LINIJOS?

1) Nepertraukiama kelionė iš porto į portą
2) Nereikia trankytis geležinkeliais po svetimas šalis,
3) Lietuviškai galima susikalbėti su laivo aptarnautojais,
4) Geras valgis ir mandagus patarnavimas,
5) Kasdieną judami paveikslai ir koncertai
6) Išpildomi laivo orkestros, įvairūs žaislai, šokiai ir t.t.

KAINOS IŠ KAUNO:

$125.

Trečia Klesa
Valdžios Tax
Ekstra

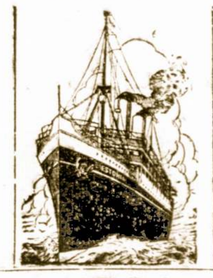

KAINOS Į KLAIPĖDĄ

Trečia Kl. $107
Į abi pusi $181.
Turistinė 3 klesa
(arba buvusia II
klesa — $122.00
Į abi pusi 203.50

IŠPLAUKIMAI LAIVŲ IŠ NEW YORKO:

"POLONIA" ..... Gruodžio 4
"LITUANIA" ..... Gruodžio 22

Žiniom Kreipkitės į Vietos Agentą ar į Bendrovę

BALTIC AMERICA LINE

8 Bridge Street, New York, N. Y.
Union Trust Bldg., Pittsburgh, N. Y.
315 So. Dearborn street, Chicago, Illinois

CHICAGOJE

Šaunus "Sand." Įkurtuvių Vakaras.

Pereitą trečiadienį įvyko Sandaros galutinos įkurtuvės Chicagoj. Lietuvių Auditorijoj buvo surengtas puikus bankietas, į kurį susirinko labai skaitlingas pulkelis chicagiečių, dauguma jų pasižymėję profesijos, meno, kulturos, spaudos ir visuomenės veikime kaip iš augusiųjų, tai ir iš jaunuomenės.

Tai buvo vienas iš intymesnių draugiškų susitikimų geriausios Chicagos lietuvių visuomenės dalies. Svečių tarpe matėsi, kiek korespondentas apmatė, gerb. Konsulas p. Kalvaitis su žmona, Dr. Zimontas su žmona, Dr. Naikelis, Dr. Margeris, Dr. Montvidas, Dr. Karalius, Dr. Graičiunas, Dr. Savickis ir kt.; menininkai gerb. Babravičius, p-nia Gugienė, p-nia Bručienė, p-nia Krasauskienė, p-nia Čerienė, p-lė Bigeliutė, p-lė Semaškiutė, p. Sabonis su žmona, p. J. Vaičkus ir daug kt.; adv. p. Kodis, adv. Bradčiulis su žmona, "Naujienų" mokslo skyriaus red. inž. p. Augustinavičius ir menageris p. Šmotelis, "Margučio" e. p. redaktorius ir menageris p. Kemėšis su žmona; Sandaros štabas, kurių tarpe ypatingai pažymėtinas nenuilstantis spaudos veikėjas per 25 met. M. G. Valaskas, dauguma Sandaros korespondentų Chicagoje ir artimiausi jos bendradarbiai; daug žymių biznierių su šeimynoms, kartu su tuo geras burelis jaunuomenės.

Ponas Zolpis, tikrai galima pavadinti Sandaros architektas, nes jis įrengė gražų Sandarai ofisą ir kt., papuošęs salę tautinėmis vėliavomis ir Lietuvos Vyčiu, o virš to ant sienos stalų gale iškabinęs juostą su Sandaros inicialais ir obalsiais.

Ponios Andrulienė, Nainienė, Valančienė, Frantienė, Bartkienė, Valavičienė, Zolpienė, ir kt., p-lės Morkunaitė, Navardauskaitė ir ponai Šilis, Zolpis, Vilkas, Andrulis ir kt., paruošė labai gražią vakarienę, vaišindami skaitlingus svečius pilnai apsėdusius iš abiejų pusių aplink trilinką stalą per visą svetainę.

Laike vakarienės Sandaros Centro Valdybos narys ir vienas iš Sandaros įkurėjų Dr. Zimontas atidarė prakalbas ir pavedė toastmeisterio pareigas Dr. Margeriui. Pirmu papašytas kalbėti Lietuvos konsulas gerb. p. Kalvaitis, savo kalboj labai gražiai ir nuosekliai pabrėžęs Amerikos lietuvių srovės nuopelnus Lietuvos atsitatymui ir Sandaros rolę tame darbe, linkėjo ir reiškė vilties, kad Sandara mokės ir ateityje buti tuo intelektualiu ryšiu, jungiančiu lietuvių kulturos darbui geros valios tautiečius. Po jo Pronskus ir Sandaros vice-prezidentas p. Kodis dėstė Sandaros sieksnius plačioj lietuvių tautinės kulturos ir susipratimo dirvoj.

P-nas Sabonis ir p-nia Krasauskienė akompanuojant p-lei Bigeliutei išpildė puikią dainų programą.

Buvo programoj nužymėta visa eilė kalbėtojų: keletą žymesniųjų Sandaros veikėjų iš senesniųjų ir jaunųjų ir Sandarai prijaučiančių svečių, bet del vėlybo laiko liko ši svarbi programos dalis nebeišpildyta. — Laike vakarienės susirinkusieji pasiuntė savo senam idėjos draugui p. B. Balučiui pasveikinimo telgramą.

Bankietas baigta vieno Lietuvos patriarcho, kurio ideologijos dvasioje yra ir Sandara įsikurusi ir kurios visą laiką laikosi Dr. V. Kudirkos himnu. Po to buvo šokiai, kur jaunimas dar gerą valandą smagiai pasilinksmino.

— Koresp.

Svarbus Susirinkimas

ALT. Sandaros 4-to Apskričio metinis susirinkimas bus Nedėlioje, Lapkričio 11-tą dieną, 1928 metais Sandaros Salėje, 3331 South Halsted Str., pradžia 2 valandą dieną. Taigi visi kuopų atstovai butinai dalyvaukite šiame susirinkime, nes atsikėlus Sandaros Centrui į Chicagą, randasi daug svarbių reikalų apkalbėjimui. Nepamirškite 11-tą Lapkričio.

— Valdyba.

Mėnesinis Susirinkimas.

ALT. Sandaros 100 kuopos mėnesinis susirinkimas įvyks Trečiadienį, Lapkričio 14-tą d., 7:30 val. vakare. Kadangi Marquette apielinkėje sunku surasti susirinkimui tinkamą vietą, tai kuopos valdyba nutarė sušaukti į Sandaros Salę, 3331 South Halsted Street, ten kur Sandaros raštinė. Taigi visi nariai bei narės malonėkite dalyvauti ir ant laiko pributi į šį susirinkimą, nes yra daug kas naujo aptarti.

A. Abraičiutė, Rašt.

Marquette Park.

Amerikos Lietuvių Tautinės Sandaros 75 kuopa persikėlusi iš 18-tos apielinkės į Marquette Park apielinkę. Sandaros 75 kuopa jau susitvarkė ir rengias prie rimto organizuoto veikimo. Kadangi naujoje apielinkėje 75 kuopa susilaukė gerų naujų narių, tai ir senieji nariai visi susirupino veikimu. Tai širdingai kviečiame brolius ir sesutes, kurie norėtumėte prisirašyti prie Sandaros aba užsirašyti "Sandarą", kreipkitės pas S. K. Grišių, 6228 South Sacramento Ave. phone Republic 7180.

Sandaros 75 kuopos susirinkimai atsibus sekančiu antrasu: 2957 W. 63rd St.; laikas bus praneštas vėliau. Garbė musų Marquetto Park tautiečiams, kad mes susilaukėme Sandaros 75 kp. Ačiu ir 18-tos apielinkės tautieičams, kad jie mums pavedė 75 kp., dabar tik musų pareiga likti visems sandariečiams 75 kuopos nariais, ir darbuotis vienybėj tautos labui ir organizacijai. Geriausia dirbti Sandaroje.

— S. K. Grišius.

Katalikų Ligoninės Pašventinimas.

Lapkričio 4 d. Chicagos lietuvių katalikai turėjo nepaprastą iškilmę, tai naujosios Šv. Kryžiaus Ligoninės, arba kaip jų pačių skelbiama, lietuvių katalikų ligoninės pašventinimą. Ties gražiu ligoninės fadasu susirinko bažnytinės draugijos iš kaikurių katalikiškų kolonijų, nešdamos bažnytines vėliavos. Buvo ir tautiškų lietuviškų vėliavų, už ką ir tenka pagyrimo žodis pasakyti.

Publikos galima spėti apie 6-7000. Man pasitaikė papulti prie pat ligoninės didžųjų durų, kur spaudimas buvo netolimas nuo silkių slėgimo bačkoj. Mat visi nori patekti pačion ligoninėn, o čia nejleidžia kol ceremonijos atsibus.

Ligoninės murai iš lauko papuošti Vatikano (popiežiaus ofiso) vėliavomis, taip jau ir Amerikos. Daurausi, kur bus Lietuviškoji, ir pamačiau prie pat gonkų mažiukę lietuvišką vėliaviukę, tą pačią beveik visai pridengtą didžiulės baltai geltonos vatikaniškos...

Tuo tarpu atvyko pats kardinolas Mundelein su buriu kunigų, prasidėjo žmonių dar didesnė spustis. Mano reporteriškai pareigai visai ankšta; bandau įspudžius užsirašyti knygutę virš galvos iškėlęs, tik jaučiu, kad kažkas man į pašonę kumščiuoja. Žiuriu, nagi tokia jauna panelė. Sakau, kuo galiu tarnauti? — Žiurėk, sako kunigėlis žiuri. Žiuriu, tikrai pro mano pečius kunigėlis bežiurįs į mano knygutę, ir klausia, sako, tamsta už dyką rašote. Taip, sakau, aš iš to amato duonos nesipelnau. Mat tuotarpu ėjo pinigų rinkliava, gal delto kunigas tą pastabą darė.

Kiti šale stovinti lietuvaitė pastebėjo, sako kadangi tamsta esi korespondentas, tai užrašyk aną, kaip lietuvišką vėliavą aukštyn kojomis neša. Žiuriu, tikrai viena parapija atmaršuoja ir tarpe visokių kitų neša vieną Lietuvos vėliavą, prikabintą atbulai, tai yra geltonoji spalva apačioj, o raudonoji viršui. — Klausiu tos lietuvaitės, iš kur ji žino, kaip turi buti lietuviškos vėliavos spalvos. Sako, iš Lietuvos. O, sako, jei Lietuvoj taip tautos vėliavą pakabintų, pabaudos gautų; ten visi žino.

Dabar pati programa. Vienas kunigas prie durų papasakojo apie Kražių bažnyčios išgriovimą ir Šv. Kryžiaus ligoninės pastatymą, po to kardinolas Mundelein perskaitė popiežiaus pasveikinimą, galop p. Šimutis iš "Draugo" pasako, kad jau dabar bus galima įeiti į ligoninės vidų. Tai buvo ir po visam.

Ligoninė yra murinė 4 aukštų, daug kambarių, gerai įrengta, kambariai jaukus, visur mukelių prikabinėta. Viduj vaikščioja seserys zokonin kės su ilgais juodais apvalkalais. Apėjęs visus skyrius padariau išvadą: kad ligoninė katalikiška, tai tikrai matyt, bet kad lietuviška, tai nelabai. Bet šiaip ar taip tai yra Chicagos katalikų kunigų stambus pasirodymas.

—A. A. Zolpis.

BRIDGEPORT.

Makaveckų sidabrinės vestuvės.

Nors daug mes jau turėjome šaunių šeimynų apvaikščiojimų, vienok aš manau, kad Vinco ir Magdės Makaveckų sidabrinės vestuvės sumuša visų rekordus. Nes visi kiti rengdavo privačiuose namuose arba svetimtaučių hoteliuose. O ponai Makaveckai įsteigėjai garsiausios ir didžiausios lietuvių pasaulyj rakandų krautuvės THE PEOPLE FURNITURĘ COMPANY, savo apvaikščiojimą surengė Chicagos Lietuvių Auditorijoje, taigi parėmė savuosius. Surengimas įvyko Spalių 27 d. 1928 m. Ir visi kas tame pokyly dalyvavo (o dalyvių buvo virš 200), pripažins, kad ir lietuvių svetainėje galima daug šauniau viską priruošti, negų hotely. Vienoj svetainėj buvo muzika ir šokiai, o kitoj — valgiai. Vėlybam vakare jubilijantai grand maršu nuvedė svečius į kitą svetainę, kur buvo begaliniai gražiai išpuošti stalai, o ja'u tų valgių ir gėrimų — neįskaitomai. Svetimtaučių viešbuty butų kainavę kiekvienam $10. "pleita".

Prie užkandžių tosmakeris Kėža prakalbėjo į jubilijantus daug gero velydamas ir perstatė iš salės kalbėti Dr. Juška, A. Brijuną ir daugelį kitų. Visi velino jubilijantams sulaukti auksinių sukaktuvių ir podraug dą didesnio pasisekimo biznyje.

O, kad ponai Makaveckai turi pasisekimą biznyje, rodo tas skaitlingas atsilankymas ir didelė gausybė dovanų nuo dalyvių aplaikytų. Abu jubilijantai ant užbaigų paačiavo dalyviams už skaitlingą atsilankymą ir gausias dovanas. Svečiai išsiskirstė jau dienai išaušus.

Ponai Makaveckai atvyko į šią šalį, kaip ir musų didžiuma — neturtingi. Jie daug pergyveno sunkių laikų, bet jų ištvermė ir geras pritraukiantis budas surado išeitį į laimingesnį rytojų. Jis pasinaudojo proga ir suorganizavo Peoples Furniture Company — lietuvių rakandų krautuvę, kuri jau spėjo išaugti į didžiausią lietuvių rakandų kompaniją pasaulyj. Jis išauklėjo gerą šeimą ir remė ir remia lietuvius bei jų reikalus, o lietuviai remia jį.

Laimingai sulaukti auksinio jubilėjaus!

— A. Brijunas.

Grįžo iš Atostogų p-nia K. Katkevičienė.

Žymi Chicagos visuomeninių darbų veikėja. Sandarietė ir Sandaros Persikėlimo Komisijos narys p. Katkevičienė, grįžo iš atostogų pasilsėjusi ir pasitaisiusi. Šeštadienio vakarą rengiama pas p. Zolpius maža privati vakarienė, kur dalyvaus ir p-nia Katkevičienė, parvežusi iš farmų puikių grybų.

Naujieji Illinois Valstijos ir Chicagos miesto oficialai.

ILLINOIS OFFICES:

Louis L. Emmerson, (R.), governor.
Otis F. Glenn (R.), United States senator.
Fred E. Sterling (R.), lieutenant governor.
W. J. Stratton (R.), secretary of state.
Oscar Nelson (R.), state auditor.
Omer N. Custer (R.), state treasurer.
Oscar Carlstrom (R.), attorney general.
Ruth Hanna McCormick (R.), congressman at large.
Richard Yates (R.), congressman at large.

COUNTY OFFICES:

John A. Swanson (R.), state's attorney.
Edward Litsinger (R.), tax reviewer.
Clayton F. Smith (D.), recorder.
John E. Traeger (D.), sheriff.
Herman N. Bundesen (D.), coroner.
Thomas J. Bowler (D.), Circuit court clerk.
M. S. Szymczak (D.), Superior court clerk.
John E. Conroy (D.), assessor.
Lewis H. Gray (D.), surveyor.

SANITARY DISTRICT OFFICES:

Henry A. Berger (D.), trustee.
J. M. Whalen (D.), trustee.
Howard Elmore (R.), trustee
R. A. Woodhull (D.), trustee for vacancy.

MUNICIPAL JUDGES:

(In the order they ran.)
F. M. Padden (D.).
F. Borrelli (D.).
F. Allegretti (D.).
John Haas (R.).
D. S. McKinley (D.).
William Helander (R.).
Phillip Finnigan (D.).
Howard Hayes (R.).
Matthew Hartigan (D.).
Theodore Ehler (R.).
Frederick Elliot (R.).
Jay S. Schiller (D.).
J. Fardy (D.). for vacancy.

UNITED STATES CONGRESS MEN FROM CHICAGO.

H. Baker (D.), first district.
M. Hull (R.), second district
E. Sproul (R.), third district
Thomas Doyle (D.), fourth district.
Adolph Sabath, (D.), fifth district.
James T. Igoe (D.), sixth district.
M. A. Michelson (R.), seventh district.
Stanley Kunz (D.), eight district.
Fred Britten (R.), ninth district.
C. R. Childblom (R.), tenth district.

Peoples Furniture Co. Dovanojo Gerb. Babravičiui Pianą.

Gavome patikimų žinių, kad visiems plačiai žinomoji Lietuvių Baldų Krautuvė — Peoples Furniture Co. dovanojusi garsiąjam musų dainininkui p. J. Babravičiui gražų koncertinį pianą. — Tą gražų žygį įvertiname ne tik vien, kaip p. Babravičiui meilės ir padėkos išreiškimą iš pusės tos didžios tautinės Korporacijos, bet taip jau stambų žygį musų tautinei kulturai kelti. Reikia žinoti, kad p. Babravičius tą šimteriopai atsidėkos, galėdamas mažiau varžomas aplinkybių paruošti mums taip laukiamų ir mylimų jo nepaprasto talento dovanų — dainų, dainų busimuose jo skaitlinguose koncertuose.

PADĖKOS ŽODIS.

Rinkimų dienoje, Lapkričio 6-tą ir Sandaros ofise buvo gaunamos rinkimų pasekmės per RADIO, kuris buvo suteiktas plačiai žinomo vietos rakandų krautuvninkas gerb. p. Budrikas, už ką Sandaros Adminstracija taria p. Budrikui širdingiausį AČIU, ir pasižada kokiu nors budu atsiteisti ateityje.

ŽMONIŠKUMAS:

Mandagumas yra daugiau, kaip įstatymas.
Padėk aklam per tiltą.

REIKALINGAS KARPENDARIS.

Kuris gali dirbti visus darbus; — atsišaukite pas:
S. A. ZOLP
Telephone Boulevard 0527

J. F. RADŽIUS

Pigiausias Lietuvis Graborius Chicagoje.

Laidotuvėse patarnauja geriausia, ir pigiau negu kiti; todel, jis priklauso prie grabų išdirbystės.
Ofisas: 668 West 18th Street, Telephone Canal 6174
Skyrius: 3238 S. Halsted St., Telephone Victory 4088.

LIETUVIAI, REMKITE SAVUS!

KRAUTUVĖ VYRIŠKŲ DRABUŽIŲ

Viršutinių ir apatinių marškinių kaip vilnonių, taip ir kitokių; kaklaraiščių ir kalnierių; sveterių, skrybėlių, kepurių ir visokių kitokių dalykų

Taipgi moteriškų pirmos rųšies šilkinių ir kitokių pančiakų, marškinių, šalikų, pirštinių.
Krautuvėje randasi lietuviškų knygų, laikraščių, rašomos popieros ir geriausios trejankos (trejų devynerių).
Taipgi krautuvė gramafonų, lietuviškų rekordų — dainų ir adatų.

Lietuviška Agentura

Pinigų siuntimo, Laivakorčių, Legališkų Popierų. Ko tik reikia kreipkitės, remkit savus žmones, o reikale jus pagelbėsime.
Pasistengkime užlaikyti savus biznierius!

JONAS SEKYS
177 Park Street Hartford, Conn.

VARTOK NUO REUMATIZMO

Oxyl Citium

Apturėsi Pagelbą!

Reikalaukite šio vaisto visose aptiekose, ypač lietuviškose. OXYL CITIUM išrasta nesenai ir jau kas tik gydėsi, tai visada pasigydė.
JEI SERGATE REUMATIZMU
Tai pamėginkit šį vaistą, o tikrai rasite sau pagelbą. O jei netiks, Jums nepagelbės, atneškite atgal.
Kreipkitės pas lietuvius vaistininkus kur tik gyvenat, jusų miesto aptiekoje yra, o jei nebutų, tai rašykite žemiau padėtu adresu, gausite per paštą.

EDVARDAS BAJERČIUS
(E. BIERS)
Vaistininkas
220 Park Street Hartford, Conn.

VIENATINĖ LIETUVIŠKA APTIEKA VISAME HARTFORDE

Julius P. Waitches
LAWYER
10756 So. Michigan Avenue
CHICAGO
Phone Pullman 5950

Tel. Commedore 0966.
ARTHUR F. McCORMICK
ADVOKATAS
Res. 10637 So. Park Avenue
Bus. 160 La Salle Street.

DR. I. E. MAKAR
PHYSICIAN and SURGEON
10748 S. Michigan Avenue
Chicago, Ill.
Office Hours: 10 to 12 - 2 to 4 P. M and 6:30 to 8:30 P. M
Phone Pullman 1193
or Chesterfield 5578

Phone Canal 6222
DR. S. BIEŽIS
GYDYTOJAS ir CHIRURGAS
2201 West 22nd Street
(Cor. Leavitt St.)
Val.: 1-3 ir 7-8; Ned. 10-12 ryto
Rezidencija 6640 S. Maplewood Ave.
Tel. Republic 7868
CHICAGO, ILL.

A. L. DAVIDONIS, M. D.
4910 So. Michigan Ave.
Tel. Kenwood 5107
Valandos
nuo 9 iki 11 val. ryte;
nuo 6 iki 8 val. vakare
apart šventadienio ir ketvirtadienio

Phone Boulevard 1401
DR. V. A. ŠIMKUS
GYDYTOJAS ir CHIRURGAS
3343 So. Halsted St.
VALANDOS:
nuo 2 iki 4 P. M. nuo 7 iki 9 P. M.
Nedėlioj nuo 10 iki 12 A. M.

Ofiso ir Res. Tel. Boulevard 5913
DR. A. J. BERTASH
3464 South Halsted Street
Ofiso valandos nuo 1 iki 3 po pietų ir nuo 6 iki 8 val. vakare
Res. 3201 South Wallace Street

Tel. Hemlock 8151
DR. V. S. NARYAUCKAS
GYDYTOJAS ir CHIRURGAS
2435 West 69th Street
VALANDOS:
Nuo 9 iki 12 ryto;
Nuo 2 iki 5 po pietų
Nuo 6 iki 9 vakare

A. K. Rutkauskas, M. D.
PHYSICIAN and SURGEON
4442 So. Western Ave.
Telephone Lafayette 4146
Chicago, Ill.
Valandos: nuo 9 iki 11 ryto
nuo 7 iki 9 vakaro

DR. MARGERIS
3421 So. Halsted St.
Phone Boulevard 8483
Val.: nuo 11 ryto iki 3 po pietų
nuo 6 iki 8 vakare
Šventadieniais nuo 10 iki 12

A. MONTVID, M. D.
1579 Milwaukee Ave., Room 209
Kampas North Ave. ir Robey St.
Val.: 1—3 po pietų, 6—8 vak.
Telephone Brunswick 4983
Namų telefonas Brunswick 0597
Ultraviolėtinė šviesa ir diathermia

Telephone Boulevard 9199
Dr. C. Kasputis
DENTIST
3335 So. Halsted Street
Val.: 10-12 A. M. 1-5 P. M
Vakare 7-8
Chicago, Ill.

DR. P. PETRAITIS
DENTISTAS
10748 S. Michigan Ave.
Res. 10848 So. Prairie Ave.
Office Tel. Pullman 0982
Res. Phone Pullman 3402

Telephone Pullman 0856
DR. PAUL ZALLYS
DENTISTAS
30 East 111th Street
ROSELAND, ILL.

Tel. Brunswick 0624
DR. A. J. GUSSEN
LIETUVIS DENTISTAS
1121 Milwaukee Avenue
Valandos: 9—12, 1—5, 6—8:30
Sekmadieniais pagal susitarimą.

Phone Pullman 0621
Dr. Lewis H. Lippman
PHYSICIAN and SURGEON
11439 Michigan Avenue
Chicago, Illinois.
Valandos:
nuo 1 iki 2 po pietų
nuo 6:30 iki 8 v. v.
Nedėliomis nuo 10 ryto iki 1 po piet.

DR. ROBERT N. SWINDLE
GYDYTOJAS
Ofisas: 358 East 115th Street
Ofiso Telephone: Pullman 0460
Namų Telephone: Pullman 0889
Ofiso valandos:
7 iki 8 val. vakare
1 iki 2 val. po piet.
Seredoj: 1 iki 2 val. po piet
Nedėlioms pagal sutartį.

Margumynu Vakaras

L. S. M. RATELIS, Roselande

Stato Scenoej 2-jų veiksmų komediją:

"BYLA DEL LINŲ MARKOS"

— ANTRA —
"SAPNAS"
Vieno veiksmo Vaizdas
— ATLIKS —
K. Požėla ir A. Stasiuliutė

KLAIŠKI ŠOKIAI — SOLO DAINOS
Balalaikų Orchestra
Susidedanti iš vaikų Rusiškos Mokyklos po vardu A. S. PUŠKINO

Nedelioj, Lapkričio 11 d. 1928, **Strumilo Svetaineje**
158 East 107th Street, Roseland, Ill.

Pradžia 6:30 v. v., po programui šokiai. Atsilankiusieji ant Margumynų Vakaro bus užganėdinti. Kviečia L. S. M. RATELIS